

VEAIC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

Din acest număr:

**La Hitler,
pe scara
de serviciu**

Argint și briliante

Foto : L. Porter (A.P.N.)

DIN SUMAR:

● Alte orașe, mări, continente... ● Numai cei
ce văd au vitamina A ● Omul descinde din...
copaci? ● Căsătorie în stil electronic ● De ce
cad îngerii ● Prof. Amosov : Inima e în mâinile
noastre

3

ANUL XXVI
(1296)
16 IANUARIE 1970

Cercetind cu atenție și obiectivitate relatarea călătoriilor făcute de Cristofor Columb, istoricul ajunge la surprinzătoarea constatare că multe din evenimentele și aprecierile unanim admise sînt rodul voit sau întîmplător al fanteziei. În primele două părți ale do-

cumentarului nostru am văzut netemeinicia cîtorva afirmații, ca de pildă pretinsa origine nobiliară a lui Columb, persecuțiile pe care le-ar fi suferit el în Portugalia, mizeria în care ar fi trăit în anii ce au precedat prima expediție etc.

Documentar

Cine ești d-ta, senor Cristofor Columb? (III)

Convenția încheiată cu cel care acum dobindise în sfîrșit titlul de Mare amiral conținea o clauză, strecurată cu abilitate de un jurist din slujba Isabellei. Ea anulă de fapt dreptul descoperitorului de a percepe 10 la sută din sumele cu care se vindeau produsele noilor teritorii. Columb nu a observat mica și înșelătoare frază, ceea ce i-a determinat pe admiratorii lui să sublinieze onestitatea, împinsă pînă la naivitate, de care făcea el dovadă în problemele materiale. Din nefericire însă pentru această imagine idilică despre rigorismul său etic, exploratorul a arătat imediat că nici el nu se împiedica de prea multe scrupule: ajuns în posesia incuviințării regale și a bugetului necesar, Columb a „uitat” cu desăvîrșire de contractul încheiat cu Pinzon. Toate încercările armatorului de a reaminti partenerului său de obligațiile asumate s-au lovit de o tăcere disprețuitoare. Columb înțelegea să profite singur de roadele expediției și nu și-a luat nici măcar osteneala de a restitui banii pe care-i luase pînă atunci de la Pinzon.

Dar circumstanțele l-au silit să-și reamintească de Pinzon mai repede decît își închipuia. Corăbiile pe care le putea folosi acum, grație subvenției regale, nu navigau singure. Iar marinarii refuzau să-și riște viața, angajîndu-se în slujba unui diletant, care intenționa să-i ducă pe întinsele și primejdioasele ape ale oceanului.

După ce a eșuat și în tentativa de a înlocui cu ocași pe mateloții care nu veneau de bună voie, Columb s-a văzut nevoit să apeleze din nou la concursul fostului său partener. Împreună cu Martin Alonzo Pinzon au plecat în expediție și frații săi (Francesco și Vincente).

● Poetul de pe puntea de comandă

Și aici își găsește sfîrșitul o altă legendă țesută în jurul lui Columb — aceea a așa-zisei „deplorable stări” a celor trei vase. Ceea ce au uitat autorii acestui mit este că însuși amiralul a lăudat la început corăbiile; din cauza nepriceperii lui, una din ambarcațiunile a eșuat pe un banc de nisip — și abia atunci le-a găsit el tot felul de cusururi, declarîndu-le „niște ruini care plutesc cu chiu cu vai”.

Columb și-a ales *Santa Maria*, obținînd ca navigator pe celebrul Juan de la Cosa, prietenul familiei Pinzon. Martin și Francesco au urcat la bordul *Pintei*, incredîndu-și pe *Nina* celui mai tînăr dintre ei, Vincente. E imposibil de presupus că cei trei Pinzon s-ar fi aventurat pe Atlantic, spre o direcție necunoscută, dacă n-ar fi fost siguri de calitatea navelor lor.

În total, la 3 august 1492, orele 8 dimineața, au plecat 90 de oameni — marinari, reprezentanți ai reginei Isabella, funcționari și un interpret, savantul evreu Luiz de Torrez, care cunoștea limbile latină, greacă, ebraică, arabă, coptă și armeană. De ce era necesar un astfel de poliglot? Spre ce destinație spera Columb că se va îndrepta? Răspunsul n-a putut fi dat, deoarece se pare că nici exploratorul nu-l cunoștea.

După cum se știe, caietul său de însemnări a dispărut. Dar din rezumatul făcut de călugărul Las Casas reiese extrem de limpede că amiralul era, mai presus de orice, un poet. Notațiile lui, chiar trunchiate de transcriere, sînt pline de imagini lirice. O stea căzătoare: „În primele ceasuri ale nopții, am văzut pogorînd din cer o minunată creangă de foc” O zi liniștită: „Astăzi, apa a fost la fel de tihnă ca sub podurile Sevillei... Văzduhul era proaspăt și înmiresmat, așa încît mă așteptam să aud din clipă în clipă cîntecul greierilor”.

Iată de ce trebuie abandonată și o altă faimoasă legendă acceptată de ne-nămărate generații: aceea care pretin-

de că amiralul ar fi falsificat jurnalul de bord, micșorînd distanțele parcurse, pentru a nu demoraliza echipajul. În primul rînd, poziția corăbiei nu era calculată de el, ci de navigatorul de la *Cosa*. În al doilea rînd, chiar să fi vrut să stabilească unde se afla, Columb n-ar fi știut s-o facă. În al treilea rînd, chiar dacă ar fi învățat să folosească instrumentele necesare determinării poziției geografice, el nu i-ar fi putut păcăli pe ofițerii săi.

La fel de inconsistentă este și relatarea arhicunoscută despre răscoala echipajului și despre promisiunea lui Columb că ținta va fi atinsă în următoarele 72 de ore. Ce spun documentele în această privință? În însemnările transcrise de Las Casas există o singură aluzie la incident: „10 octombrie. Azi oamenii s-au plîns de durată călătoriei și au refuzat să meargă mai departe. Dar amiralul i-a liniștit, amintîndu-le de prada bogată din care se vor împărții”.

Adevărul este că numai pe *Santa Maria* cărau mateloții. Pe celelalte două vase, unde se făceau simțite competența și autoritatea fraților Pinzon, morarul era cit se poate de bun. De altfel Martin l-a sfătuit pe Columb, care i se plîngea de nesupunerea echipajului, să spînzure cîțiva rebeli, pentru a da o lecție celorlalți.

● Insula de aur masiv

Un alt sfat pe care amiralul l-a cerut asociatului său în ziua răscoalei privea direcția pe care trebuiau s-o urmeze navele. Columb anticipase că va da peste țărîmul răsăritean al Indiei după străbaterea a 700 de leghe. Distanța străbătută era însă mai mare și pămîntul nu se vedea. Încotro s-o apuce? Martin Pinzon a fost de părere că depășiseră longitudinea Antilei și a sugerat să continue drumul spre sud-vest, pentru a ajunge în Zipangu (Japonia).

Columb a dat ascultare propunerii. La 12 octombrie 1492, la orele 2 dimineața, marinarul Rodrigo, care era de cart, a zărit în depărtare o limbă de nisip albărie. Micul tun, pregătit pentru această fericită împrejurare, a bubuit, în timp ce Rodrigo striga cît îl ținea gura: „Pămînt! Pămînt!”.

După toate probabilitățile, ceea ce vedea el era una din insulele arhipelagului Bahamas. În același stil, cu aceeași exuberantă vervă poetică, amiralul nota că văzuse mai întîi „un imens lanț muntos, care împrejmuia toată insula...”. Or, nici una din componente arhipelagului Bahamas nu are în jur nici măcar o centură de recifuri, cu atît mai puțin un masiv muntos! Fantezia lui Columb se dezlănțuise din plin, sub imperiul euforiei care-l cuprinsese.

Vizitînd insula botezată de el *San Salvador*, Columb a întîlnit mai întîi o droaie de papagali, apoi de indigenii ospitalieri, dormind în hamace și purtînd veșminte de stambă. Dar aurul și mirodeniile nu se vedeau nicăieri. Nici în celelalte insule, căutătorii nu au avut mai mult noroc. La 28 octombrie, cînd au ajuns în Cuba, Columb și-a afirmat convingerea că se aflau în Zipangu, aducînd ca argument faptul că..

fluxul și refluxul aveau aci alte caracteristici decît în Europa.

În consecință, Luiz de Torrez a fost trimis în interiorul țării, pentru a căuta pe Marele Han al Chinei, care nu mai putea fi departe, din moment ce spaniolii sosiseră în „Japonia”. Cînd savantul interpret s-a înapoiat fără a-și fi putut duce la îndeplinire misiunea, amiralul a ajuns la convingerea că „insula numită de băștinași Cuba” se găsea în India. Așa stînd lucrurile, însemna că un strat subțire de pămînt acoperea un sol format din aur masiv.

Dar toate cercetările au fost zadarnice, prețiosul metal nu se lăsa descoperit. În schimb Pinzon, care hoinărise cîteva zile pe socoteala lui cu *Pinto*, s-a înapoiat, anunțînd că descoperise Antilia: era insula Haiti. Acolo, Columb a mănencat greșit, făcînd să eșueze *Santa Maria*. Constatînd că nu mai poate recupera corabia, a ordonat ca din selindurile ei să se construiască un fort, botezat *Natividad*, în apropierea unui sat indigen. Cum locuitorii erau blînzi și prietenoși, femeile lor atrăgătoare și clima plăcută, în rîndurile echipajului s-au găsit patruzeci de voluntari dispuși să rămînă acolo în așteptarea expediției următoare.

Drumul de înapoiere, la care amiralul s-a hotărît cu greu, a fost plin de peripeții. În dreptul insulelor Canare, o furtună cumplită a despărțit cele două vase care mai rămăseseră. Columb, care acum naviga pe *Nina*, crezînd că Pinzon l-a abandonat, și-a umplut jurnalul de tînguiri și blesteme la adresa trădătorului. Dar armatorul era nevinovat. La capătul a șapte luni de călătorie, în ziua

12 octombrie 1492: Columb a debarcat într-o insulă din arhipelagul Bahamas, pe care o credea Japonia (Zipangu) — Tablou de John Vanderlin

de 15 martie 1493, *Nina* ajungea la Palos, înaintea lui Pinzon.

● Triumf

Cu abilitatea unui regizor de super-producții, Columb a organizat în întregia Spaniei o paradă fără precedent, un adevărat triumf roman. De la Palos și pînă la Barcelona, unde curtea își alesese pentru un timp reședința, solemnul cortegiu înainta încet și demn, oprindu-se la fiecare biserică întîlnită în cale, la fiecare cruce de la răspîntii.

În frunte pășea Columb, înveșmîntat

în rasa călugărilor franciscani. Înalt, cu părul cărunt, cu figura împasibilă și severă, avea aerul unui mare general victorios. În jurul lui, bărboșii marinari, cu trupurile acoperite de armuri, întăreau și mai mult impresia războinică pe care o degaja grupul. În urma lor, o ceată de indieni aproape goi, zîmbeau voios, în ciuda frigului care le dădea fiori, și își făceau mereu semnul crucii, pentru a dovedi mulțimii care aclama că renunțaseră la credințele lor păgîne. În mîini țineau imense colivii în care se zbenzau papagali multicolori și gălăgioși.

Monarhii l-au primit pe explorator cu toate onorurile. Favoare cu totul neobișnuită la curtea spaniolă, în timpul ceremoniei religioase, el a avut cinstea să se așeze la dreapta Isabellei care, la rîndul ei, se afla la dreapta lui Ferdinand. În felul acesta, un muritor de rînd — și încă un venetic — se bucura de un privilegiu la care ar fi rîvnit multe capete încoronate ale Europei. Sînt detalii care contribuie la spulberarea unei alte versiuni acreditate de apologetii celebrului navigator — și anume că monarhii spanioli l-ar fi primit cu răceală și indiferență.

Trebuie să precizăm însă că, în ceea ce îl privește, Columb n-a avut o comportare dintre cele mai onorabile cu prilejul întoarcerii triumfale din prima-i expediție. Perechea regală făgăduise o pensie pe toată durata vieții ca premiu special omului care avea să vadă cel dintîi pămîntul. Răspătă la se cuvenea, firește, marinarului Rodrigo. Dar fără nici un scrupul, amiralul a debarcat monarhilor că el fusese cel care zărise cel dintîi țărîmurile San-Salvadorului. Mîhnit și dezgustat, Rodrigo a părăsit Spania, plecînd în Maroc, unde a îmbrățișat religia musulmană.

Pentru a fi drepti pînă la capăt, trebuie să adăugăm că pensia nu a fost încasată de Columb. El a cerut ca banii să fie plătiți soției sale, Beatrice, care-l dăduse și ea un fiu, pe Fernando, viitorul cronicar incorect al odiseei paterne. A fost singurul gest de tandrețe al descoperitorului Americii față de Beatrice.

Sosit într-un port din Galicia cu trei zile după Columb, Pinzon a murit repede, de pe urma unei boli misterioase, contractate în timpul călătoriei. Dispariția partenerului pe care se încăpățina să-l considere rival a permis amiralului să acrediteze legenda unui Pinzon trădător, deși armatorul nu se făcuse de fel vinovat față de conducătorul expediției.

P. Demidov

(Va urma)

documentar
documentar documentar
documentar documentar documentar
documentar documentar documentar
documentar documentar documentar
documentar documentar documentar
documentar documentar documentar

calitatea actualității
 calitatea actualității
 calitatea actualității
 calitatea actualității
 calitatea actualității
 calitatea actualității
 calitatea actualității
 calitatea actualității
 calitatea actualității

MERIDIANE

Prezențe românești la Tbilisi

De câteva zile se află în țara noastră o delegație a Filialei din Gruzia a Asociației de prietenie sovieto-română, condusă de Vah-tang Beridze, membru corespondent al Academiei de Științe a R.S.S. Gruzine și președintele Filialei. Răspunzând la întrebările unui redactor al revistei noastre, d-sa ne-a declarat :

Acum 10 ani, la Tbilisi a luat ființă filiala gruzină a Asociației de prietenie sovieto-română. Solemnitatea fondării filialei a coincis cu sărbătorirea a 250 de ani de la înființarea primei tipografii gruzine, în 1709, în timpul regelui gruzin Vah-tang al VI-lea, iluminist de seamă. Această coincidență n-a fost întâmplătoare; ea a subliniat rolul pe care românii l-au jucat în crearea primei tipografii naționale. Într-adevăr, primul meșter tipograf al regelui Vah-tang a fost românul Mihail, fiul lui Ștefan din „Ungro-Valahia”, după cum se intitula el însuși în cărțile tipărite de el, în care a introdus și versuri românești — despre bucuria muncii tipărite — tipărite cu litere gruzine. Meșterul a fost trimis la Tbilisi, la cererea regelui gruzin, de către cărturarul român Antim Ivireanul care, după cum se știe, a fost originar din Gruzia. Numele lui Antim și Mihail „ungro-valahul” se află deci la obârșia legăturilor culturale dintre popoarele român și gruzin. Se poate presupune însă că între principalele române și Gruzia au existat legături mai vechi, datînd din ultima perioadă a evului mediu, fapt atestat de monumentele de arhitectură ale căror ornamente dezvăluie trăsături înrudite.

Împrejurările istorice au făcut însă ca vreme îndelungată legăturile dintre popoarele noastre să fie întâmplătoare. Ne-am cunoscut reciproc și ne-am apropiat cu adevărat abia după eliberarea României de sub jugul fascist. Filiala gruzină a Asociației de prietenie sovieto-română și-a adus și ea contribuția la această apropiere.

Cititorii gruzini au astăzi posibilitatea să citească în limba lor maternă lucrările clasice literaturii române: Eminescu, Caragiale, Creangă, Sadoveanu, Arghezi (în traducerea lui G. Abașidze, V. Maciaradze etc.). Teatrul „Rustaveli”, cea mai de seamă instituție de acest fel din Gruzia, are în repertoriul său piesa lui Caragiale „O scrisoare pierdută”, iar alte teatre au prezentat cu succes piese ale dramaturgilor români contemporani Mirodan („Celebrul 702”), Stoescu și Sava („Nota zero la purtare”) ș. a.

În R.S.S. Gruzină e foarte populară muzica românească, transmisă deseori la radio și la televiziune, atît cea populară cît și cea clasică și, în primul rînd, lucrările lui Enescu. Școala românească de operă se bucură la noi de un prestigiu deosebit. În cursul turneelor cîntăreților români sala Teatrului de Operă din Tbilisi devine neîncăpătoare. În sfîrșit, în calitatea mea de critic de artă, țin să subliniez că pictura românească ne produce satisfacții deosebite. Ce admirabilă pleiadă începînd cu Grigorescu și Andreescu și terminînd cu contemporanii Baba și Ciucurencu, H. Cartargi și mulți, mulți alții! Dar pictorii care au creat în perioada dintre cele

două războaie — Petrașcu, Luchian, Tonitza l... Puține popoare din Europa se pot mindri cu o creație artistică atît de intensă în secolul XX.

Acesta însă e doar un aspect al problemei. Sînt intense și legăturile dintre oamenii de știință și reprezentanții ramurilor tehnice din România și Gruzia. La Institutul de limbi străine din Tbilisi se studiază limba română. Studenții din această grupă sînt membri ai Filialei noastre, țin conferințe și scriu lucrări despre scriitorii români, despre cultura românească. Putem spune astfel că acolo ființează un veritabil centru de studiere a României, condus de prof. Faina Djindjihașvili, autoare a unui studiu științific despre Antim Ivireanul.

Filiala noastră organizează sistematic conferințe despre România. În fiecare an, la 23 August organizăm manifestări închinete sărbătorii naționale a României. Evident, primim un mare ajutor din partea A.R.L.U.S.-ului, care ne trimite cu regularitate materiale prețioase despre construcția socialistă în țara dumneavoastră. Prietenii noștri români nu rămîn nici ei mai prejos. Le sîntem foarte recunoscători pentru munca dezinteresată pe care o depun pentru popularizarea culturii gruzine în patria lor. Cred că nu exagerez afirmînd că, în afara limbilor U.R.S.S., cele mai numeroase traduceri din literatura gruzină au fost făcute în limba română.

Mă aflu în România pentru a treia oară și de fiecare dată am fost impresionat de ritmul și proporțiile construcțiilor. De altfel, toți oamenii sovietici, toți prietenii dv. din R.S.S. Gruzină urmăresc cu bucurie realizările României Socialiste și urează poporului frate român fericire și succese tot mai mari.

INDUSTRIA LAPTELUI

Lapte... la pachet

Laptele are, se știe, grăsimi, proteine, zaharuri, săruri minerale, mai bine de 20 de vitamine, zeci de fermeți și hormoni. În total, conține astfel peste 200 de substanțe necesare dezvoltării normale a omului din copilărie pînă la adînci bătrînți. În plus, multe din componentele laptelui nu se găsesc în nici un alt produs.

Cercetări făcute în ultima sută de ani au pus în evidență faptul că grăsimile din lapte, foarte gustoasă și ușor de asimilat, se întîlnește extrem de rar în natură. În schimb, într-un centimetru cub de lapte există 3—4 miliarde de picături de grăsime cu diametrul între unu și cincisprezece micrometri.

Proteinele din lapte conțin, la rîndul lor, absolut toți aminoacizii — ce nu pot fi înlocuiți prin nimic. Fără ei alimentația omului nu poate fi socotită cu valoare deplină. În sfîrșit, lactoza, adică zahărul din lapte, este pentru organism un important izvor de energie.

Dar laptele nu este numai un aliment. Proprietățile lui curative erau cunoscute cu mult înainte erei noastre. Celebrul medic grec Hipocrat a stăruit de multe ori asupra însemnătății laptelui ca tratament într-o serie de boli. Iar în India circula din vremi străvechi proverbul: „Dacă vrei să trăiești mult, bea lapte acru”. Dar și astăzi laptele este de neînlocuit în anemie, unele boli ale ficatului, în gastrite etc.

În clipa de față omenirea consumă mai cu seamă lapte pasteurizat. Cercetări recente au arătat că după pasteurizare laptele își păstrează principalele calități nutritive. Se utilizează, de asemenea, în cantități mari laptele sterilizat. Metodele moderne de sterilizare bazate pe încălzirea laptelui pînă la temperaturi foarte înalte — aproape

TELEGRAMĂ

La 10 ianuarie a încetat din viață, în vîrstă de 44 ani, cosmonautul sovietic Pavel Beleaev.

În anul 1965 Pavel Beleaev a fost comandantul navei cosmice „Voshod-2”, de la bordul căreia cosmonautul Alexei Leonov a realizat prima ieșire în spațiul cosmic. În ultimii ani, Pavel Beleaev a participat la pregătirea cosmonauților în vederea unor viitoare zboruri.

În legătură cu încetarea din viață a cosmonautului Pavel Beleaev, Consiliul General A.R.L.U.S. a trimis o telegramă lui V. I. Konotop, președintele Asociației de prietenie sovieto-română.

Telegrama, semnată de Mihail Roșianu, președintele Asociației române pentru legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică exprimă rugămintea de a transmite familiei colonelului Pavel Beleaev condoleanțele Consiliului General A.R.L.U.S. pentru pierderea suferită.

150 de grade — și apoi răcirea lui instantanee fac să obțină un produs care se deosebește prea puțin de cel natural.

O altă problemă legată de consumul, mai exact de distribuirea laptelui este aceea a ambalajului. Sticlele, ambalajul dintotdeauna al laptelui, nu mai sînt pe placul consumatorilor și mai ales al distribuitorilor. Ele sînt greu de manevrat, se sparg, ocupă loc mult. Noul ambalaj, din hirtie, utilizat de fabrica „Cerkizovsk” de lângă Moscova este, de aceea, foarte apreciat. El are cîteva avantaje demne de relevat: nu se sparge, e mai ușor, mai ieftin, nu are nevoie să fie depozitat. Pachetele de hirtie pentru laptele lichid sterilizat sînt ermetice și mențin produsul proaspăt timp de cîteva zile. Procesul de ambalare este destul de simplu. Dintr-un rulou gigantic se desfășoară continuu o panglică, asemănătoare cu banda perforată a mașinilor electronice de calculat, care trecînd printr-o mașină ia forma de pachete piramidale în care se toarnă apoi laptele sterilizat și se închid ermetic. Tot acest proces se desfășoară automat.

O altă cauză importantă de decesuri sînt otrăvirile și traumatismele. Procentajul de mortalitate variază evident de la o țară la alta: de la 3,5 la sută (Irlanda) la 9,8 la sută (Islanda). Pretutindeni însă proporția de decesuri datorate accidentelor este mai mare în grupa de vîrstă cuprinsă între 15 și 24 de ani.

Printre cauzele accidentale, cele mai frecvente sînt decesurile pricinuite de vehiculele cu motor — în aproape toate țările, în afară de Ungaria și Norvegia unde predomină căderile accidentale. În schimb maladiile infecțioase nu ocupă decît un loc foarte modest printre cauzele de deces în S.U.A. și Europa. În procente, aceste maladii sînt răspunzătoare de 0,6 la sută (Danemarca, Olanda) — 5,5 la sută (Polonia) decesuri. Aproape peste tot, cel mai lovit este grupul de vîrstă de 1 la 4 ani.

TELECOMUNICAȚII

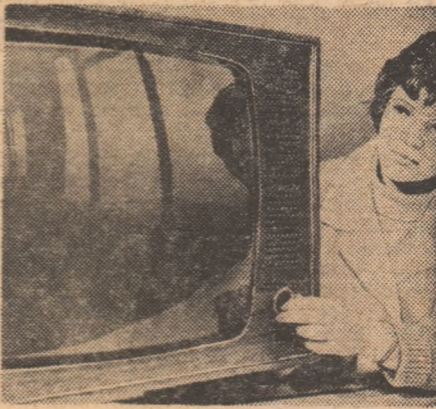
Televiziunea de miine

De la lansarea primului satelit de comunicații, în 1962, nici un telespectator care se trezește legat, „în direct” cu celălalt capăt al globului nu poate privi respectiva emisiune fără o anumită doză de plăcută uimire, oricît de mediocră ar fi spectacolul.

„Show”-ul selenar a produs însă uluire. A fost ca un fel de spectacol de magie tehnologică...

Și totuși, marile surprize ale televiziunii se pare că abia încep.

Căci, deocamdată, și-a găsit sălaș în cer abia prima generație de sateliți. Ea reclamă încă stații de emisie și distribuție extrem de costisitoare și un personal foarte calificat. Din 1975 însă, ni se spune, va putea începe să intre în funcțiune a doua generație, aceea a unor sateliți mult mai puternici. Semnalele lor vor putea fi recepționate de stații mici ce vor necesita investiții de zece ori mai scăzute decît acum... După

Deocamdată un nou tip de televizor, cu ecranul plat de 61 cm și formă dreptunghiulară, fabricat de uzina „Ekranas” din R.S.S. Lituaniană

care vor putea fi retransmise prin cabluri sau prin emițători. Cel dintîi satelit din a doua generație va fi experimentat încă din 1972 deasupra Indiei. El va deservi 5 000 de sate, încît imaginile vor putea fi „prinse” atît de aparate individuale, cît și de posturi comune pentru un întreg stat.

În sfîrșit, anul 1985 va fi anul de naștere al celei de a treia generații: aceea a sateliților de televiziune directă. Ei vor permite ca prin intermediul unui receptor individual adaptat — și cu ajutorul unei antene parabolice cu un diametru de 2 metri — oricine să poată vedea toate emisiunile din lume 24 de ore din 24. Fără nici un fel de releu.

STATISTICĂ

De ce murim

În S.U.A. și în cea mai mare parte a țărilor europene, mai bine de jumătate din cazurile de mortalitate înregistrate se datoresc maladiilor cardio-vasculare și cancerului. Această precizare a fost făcută de Anuarul statisticilor sanitare mondiale pe anul 1966, publicat nu de mult de O.M.S.

Deși mortalitatea generală a fost în 1966 mai mică decît în 1962 în cea mai mare parte a țărilor din Europa, numărul absolut de decesuri datorate afecțiunilor cardiace a cunoscut o sporire netă în S.U.A. și Europa, cu excepția Austriei, Franței, Ungariei și Iugoslaviei. Cel mai mare procentaj de mortalitate, în comparație cu ansamblul cauzelor de decesuri, a fost înregistrat în S.U.A. (54,3 la sută) și în Finlanda (54 la sută), iar cel mai scăzut în Iugoslavia (29,9 la sută). Femeile sînt mai lovite de maladiile cardio-vasculare decît bărbații, cu excepția Islandei.

În toate țările din care s-au obținut date statistice, grupul de vîrstă de la 75 de ani în sus este cel mai atins de afecțiunile menționate. Dintre aceste afecțiuni, cele mai ucigătoare sînt, în mai toate țările, arterioscleroza coronarelor și miocardia degenerescentă, în timp ce în alte țări (Bulgaria, Grecia, Franța, Portugalia) pe primul loc se situează leziunile vasculare care ating sistemul nervos.

Tumorile maligne care grupează diferitele tipuri de cancer, ocupă locul doi printre cele mai frecvente cauze de deces. Cel mai ridicat procentaj de mortalitate a fost înregistrat în Olanda (23,1 la sută), iar cel mai scăzut în Portugalia (10,6 la sută). Cea mai mare proporție de decese a fost consemnată în grupul de vîrstă cuprins între 45 și 54 de ani.

În raport cu ansamblul populației, bărbații mor mai des din pricina cancerului decît femeile, în afară de S.U.A., Danemarca, Republica Federală a Germaniei, Islanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, Suedia unde mortalitatea feminină este mai mare.

În ce privește importanța mortalității datorită diverselor forme de cancer, tumoarea malignă a stomacului este cea care face cele mai multe ravagii. Într-un număr de țări însă (S.U.A., Belgia, Danemarca, Finlanda, Grecia, Olanda, Anglia, Irlanda de Nord) primul loc în această ordine de idei este deținut de tumoarea malignă a bronhiilor și a traheei pulmonare.

LA HITLER, PE SCARA DE SERVICIU

Jurnal münchenez

După ce a publicat, acum cîțiva ani, cartea „Abis” (despre atrocitățile comise în Krasnodar de un Sonderkommando SS), poetul și traducătorul sovietic Lev Ghinzburg și-a propus să cunoască personal căpeteniile asasinilor de atunci, ori poate chiar figuri mai importante din Reichul fascist, aflate încă în viață. Și, într-adevăr, cu sprijinul unui prieten al său, editor și librar din München, Lev Ghinzburg a izbutit să intre în contact cu ginerele lui Himmler, cu Kurt Christmann, căpetenia Sonderkommando-ului sus-amintit, cu surorile Evei Braun... Notele publicate în ultimul număr al revistei „Novii Mir” au fost primite cu mult interes de cititorii sovietici. Socotind că ele ar putea interesa și publicul din țara noastră, reproducem în cele ce urmează cîteva fragmente din aceste note, consacrate întâlnirii cu surorile Evei Braun și cu una din secretarele lui Hitler.

Despre Eva Braun s-a crezut o vreme, nu știu de ce, că a fost actriță, stea de cinema, iar cînd pe ecranele sovietice a rulat, fără a fi tradus, filmul-trofeu „Fata visurilor mele”, mulți spectatori au fost convinși că eroina principală era Eva Braun, nu cunoscuta actriță austriacă Marika Röck. După altă versiune, Eva Braun ar fi fost model într-un atelier fotografic, ceea ce, de asemenea, nu corespunde realității, deși ea a lucrat într-adevăr multă vreme, aproape pînă la sfîrșitul vieții, în atelierul fotografic al lui Heinrich Hoffmann din München, dar nu ca model, ci în calitate de colaboratoare comercială, un fel de economistă; se ocupa de vânzarea en gros a cărților poștale ilustrate.

In acest atelier l-a cunoscut Eva pe Hitler, în 1929: dînsa avea 17 ani, iar el 40. Dar pe atunci Eva nu știa și nici nu putea ști cine era Hitler și mai ales ce avea el să ajungă. În primul moment Hitler i-a fost prezentat drept „domnul Wolf”, după numele lui conspirativ. Venise la Hoffmann în legătură cu niște probleme pe care dînsa nu le cunoștea și nu le înțelegea (Hoffmann făcea parte, în secret, din partidul nazist), și acest domn Wolf a cîntat la pian din Verdi și Wagner... Purta haină de piele, o pălărie de fetru cu boruri late și o cravașă în mină: talismanul lui. Toate la un loc — Verdi, pianul, cravașa, haina de piele, dar mai ales Mercedes-ul cu șofer, care-l aștepta la intrare — au impresionat-o puternic pe fată.

Eva era proaspătă absolventă a unui pension; era frumoasă, dar încăpățînată, capricioasă și la școală învățase cu toane, mai degrabă prost decît medicru, preferînd științelor și religiei muzica de jazz și filmele cu cow-boys americane... Pe scurt, eleva Braun nu fusese deloc o mindrie a pensionului, încît după absolvire directoarea se despărțise bucurioasă de ea.

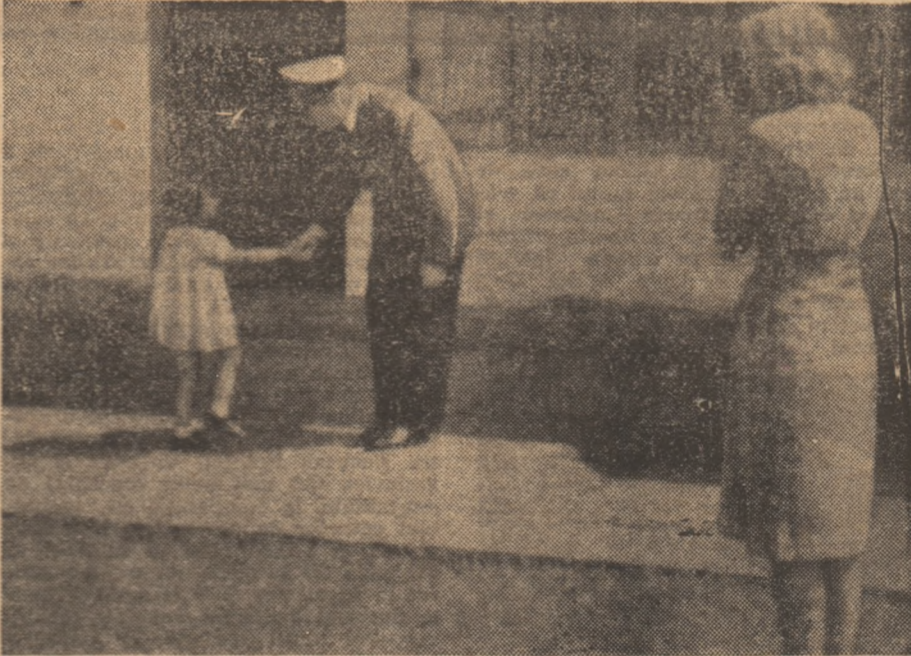
Așa a pășit domnișoara Braun în viață și primul bărbat pe care l-a întâlnit a fost „domnul Wolf” — un om energic, galant și puțin enigmatic, ca în fiime... Această legătură nu prea decentă și lipsită de perspective l-a mîhnit profund pe domnul Fritz Braun, profesor la o școală profesională. Tată a trei fete (Ilse, Eva și Gretl), el dorea pentru copiii lui o soartă mai bună. Făcînd abstracție de diferența de vîrstă, Hitler nu era deloc omul care putea s-o facă fericită pe fiica lui. Mereu ocupat cu politica, era deseori neatent cu Eva, lipsea lungi răstimpuri, în care vreme dînsa era profund nefericită, chinuită de gelozie. De altfel, se pare că Hitler n-a intenționat niciodată să se căsătorească cu Eva. El pretindea că un om politic nu are dreptul să-și lege viața de cineva prin căsătorie, iar într-un rînd a afirmat chiar, cu emfază, că era cununat cu... Germania.

Fritz Braun nu socotea deloc multumitor aceste pretexte și explicații, socotind că un om corect nu trebuie să abuzeze de sentimentele unei fete naive, fără experiență. În felul acesta, dl. Braun (e adevărat, pe plan personal) se putea socoti un „adversar al lui Hitler”. Iar cînd Hitler, după ce a devenit Führer, n-a încetat s-o curteze pe Eva, ci, dimpotrivă, a închiriat pentru ea și pentru sora ei, Gretl, un apartament separat unde poposea și el cînd venea de la Berlin la München, dl. Braun i-a trimis următoarea scrisoare:

„München, 7 septembrie 1935
Mult stimat domnule Cancelar al Reichului!

Mi-e foarte neplăcut să vă deranjez cu probleme de ordin personal, și anume cu mîhnirea pe care o incerc ca părinte. Dv., în calitate de conducător al poporului german, aveți cu totul alte griji, evident mult mai importante decît ale mele. Intrucît însă familia este cea mai mică, dar în același timp cea mai de nădejde celulă din care crește un stat sănătos și demn de respect, mă simt îndreptățit să vă cer sprijin.

Acum, familia mea e dezmembrată,

Eva Braun fotografiindu-i pe Hitler la Berghof

deoarece două din fetele mele — Eva și Gretl — s-au mutat în apartamentul pus la dispoziție de dv., iar eu, în calitate de cap al familiei, am fost pus în fața faptului împlinit.

Evident, și în trecut i-am reproșat de multe ori Evei că nu se întorcea acasă imediat după ce termina serviciul, intrucît socoteam că o fată care lucrează intens opt ore nu-și poate menține sănătatea fără o destindere în mijlocul familiei. Poate că am concepții de modă veche despre morală, dar cred că numai după căsătorie pot părăsi copiii casa părintească, pot ieși de sub controlul părinților. Aceasta e opinia mea despre ei, ca să nu mai spun cît de dor îmi e de fiicele mele.

V-aș fi recunoscător în cel mai înalt grad, domnule Cancelar al Reichului, pentru o atitudine binevoitoare față de această problemă și incheii cu rugămintea de a nu incuraja în viitor inclinațiile fiicei mele Eva, deși este majoră, spre o viață independentă, ci de a o îndemna să se întoarcă în sinul familiei.

Cu deosebită stimă

Fritz Braun”

Scrisoarea aceasta, ca și alte cîteva informații, le-am primit de la ziaristul american Nerin Hahn, a cărui lucrare; „Eva Braun-Hitler” e aproape imposibil de procurat în Germania Occidentală. Fie că s-a epuizat numaiidecît, spre deosebire de alte cărți, mult mai serioase, fie că se vinde pe sub mină, ca

în drogherii unele obiecte de uz intim. Căci nu orice librar se poate hotări să expună cartea în rafturi: unii de teamă să nu fie socotiți naziști, alții — antinaziști, după cum nu orice cumpărător îndrăznește să ceară volumul, deși alături de amănunte picante senzaționale el cuprinde și multe documente demne de incredere.

Nerin Hahn a fost cîndva el însuși internat la Dachau. După ce a fost eliberat din lagăr, la 29 aprilie 1945, Hahn a aflat că exact în ziua aceea Eva Braun s-a căsătorit cu Hitler, coincidență în care el a văzut „mina destinului”. Volumul l-am obținut cu mare greutate, „în mod excepțional” și „pe cuvînt de onoare” de la biblioteca Institutului de istorie modernă, pentru o seară sau, mai exact, pentru o noapte în vederea întâlnirii pe care urma s-o am cu surorile Evei, care locuiesc la München.

Întîlnirea mă interesa, în special, din punct de vedere psihologic: voiam să știu ce fel de oameni erau cei care se aflaseră în intimitatea lui Hitler, cum îl socoteau ei atunci și ce părere au acum despre trecut.

Gretl, sora cea mică a Evei, locuiește

pe Agnes Bernauer-Strasse, la etajul IV, într-o casă fără lift. Am sunat și ușa ne-a fost deschisă de o femeie de 50 de ani, dar cu o infățișare tinerească, care semăna uluitor cu Eva, numai că trăsăturile feții sînt ceva mai aspre, mai dure. Părea Eva mai în vîrstă cu 25 de ani.

Dinăuntru venea un val de aer cald și iz de parfum.

Însoțitorul meu a început să explice timid că un poet din Rusia, un traducător ar dori...

Fosta domnișoară Braun, acum doamna Belughof, a început să țipe strident că nu vrea să audă nimic de felul acesta, „duceți-vă cu toții la dracu”, că dînsa nu dădea doi bani pe poezi, pe traducători, pe ziariști și „pe toată povestea asta”.

— Kurt! — strigă ea. Kurt! Vino tu și le explică!...

Gretl Braun purta pantaloni și fuma; stringîndu-și nervos jacheta pe lîngă corp, plecă repede, apoi reveni pentru ca iar să dispară...

Kurt — un bărbat în vîrstă, blajin și chel, cu pantalonii susținuți de bretele, exasperat de soția-i nervoasă — nu ne lăsă să intrăm în apartament și, în timp ce ne bara drumul, începui aproape să ne roage să-i lăsăm, pentru numele lui Dumnezeu, în pace.

— Credeți-mă, ne spuse el, ducînd mîna la bărbie, sîntem sătui pînă în gît de acest Hitler!... Pe cuvînt de onoare, n-avem nimic comun cu politica.

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
i reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

Adresați-vă, vă rog, Ilsei, dînsa are să vă ajute cu plăcere.

— Kurt! strigă iar, de astă dată din fundul apartamentului, fosta domnișoară Braun. Ilse e la telefon. Ii primește duminică la 11...

— Da, da, dînsa vă primește, încercă Kurt să ne consoleze. Dînsa se ocupă de toate acestea.

— Da' mai duceți-vă naibii de aici, țipă Gretl, ivindu-se iar în cadrul ușii.

Niciodată nu-mi trecuse prin mînte că voi avea vreodată prilejul să văd această femeie, al cărei destin se împletise atît de strîns cu cel al lui Hitler.

În 1936, Eva și Gretl locuiau la München într-o vilă de pe Wasserburgstrasse 12 (acum Delftstrasse), pe care Hitler o cumpărase pentru ele. Mai trăiește încă un bătrîn poștaş, care și le amintește pe cele două tinere: „Prima scrisorile din Berlin”...

Uneori Hitler venea acolo în secret, căutînd să treacă neobservat, dar era totuși „observat” și în cutia de scrisori de la nr. 12 oameni necunoscuți virau, din cînd în cînd, petiții, plîngerii, cereri de amnistie sau grație. Surorile priveau dezaprobat acest lucru, socotind că treburile statului nu le priveau pe ele, deși în cereri nu era vorba de probleme de stat, ci de suferințe omenesti, de mizerie și nedreptăți. Ele însă se izolaseră printr-o barieră psihologică de durerile oamenilor care le cereau în zadar ajutor. Hitler trebuia să știe și fără ele ce se petrecea în țară și oare n-ar fi însemnat din partea lor o îndrăzneală prea mare și o lipsă de tact să abuzeze de faptul că se aflau în preajma Führerului, împovărîndu-l cu cereri lipsite de însemnătate ale unor oameni mărunți, care se gîndeau numai la ei și nu erau în stare să cuprindă cu mîntea lor interesele înalte de stat?

Casa dăruită de Hitler o împăcaseră pe Eva cu părinții. Curînd urmă un alt dar: cîinele ciobănesc Basko, iar apoi și trei pudeli: Negus, Katuska și Stasi.

Tot timpul în casă mîrșiau pudelii și lătra cîinele ciobănesc. Nouă ani mai tîrziu, Negus a murit la Berlin ucis de o schijă sovietică, iar Stasi, aidoma multor căpetenii hitleriste, a fugit spre sud, în zona americană, a ajuns la München și a intrat în casa de pe Wasserburgstrasse; dar în afară de doi-trei soldați americani n-a găsit pe nimeni acolo. Recunoscînd pudelul domnișoarei Braun, un vecin i-a azvîrlit un os, dar în aceeași noapte Stasi a dispărut fără urmă.

Portretul lui Stasi, pictat în ulei și fixat într-o ramă aurie, l-am văzut în locuința Ilsei, sora mai mare a Evei Braun, cînd ne-am dus la ea duminică, la ora indicată.

Ilse are un apartament foarte mic dar confortabil, alcătuit din două camere, cu pereții împodobiți de sus pînă jos cu tablouri, în special naturi moarte, și cu susmenționatul portret al lui Stasi.

Într-o nișă se află o fotografie a Evei, cu un mic trandafir roșu prins într-un colț.

După cum era și de așteptat, discuția s-a infiripat la început greu, în ciuda eforturilor însoțitorului meu, care adusesse o cutie cu bomboane și flori și menționase, evident, că „poetul-rus, traducător — în nici un caz ziarist — se interesa în special de...”

Gazda a dat la o parte, cu o mișcare bruscă, cutia cu bomboane, a vîrît florile într-o vază și ne-a oferit de băut. Am refuzat. Atunci și-a așezat în față o sticlă pintecoasă de coniac „Pico” și a început să bea zdravăn dintr-un pahar mare, motivînd că fără acest „Pico” îi e greu să vorbească; așa se obișnuise. În afară de asta fuma continuu, țacînd mereu bricheta.

Lev Ghinzburg

(Va urma)

V. Volovici.

Ilustrație la „Othello” de Shakespeare (Aquaforte)

ESEU

Cehov — poetul meu

Echilibru. Geniile sînt „apariții” neprevăzute. Ele sînt înțelese mai tîrziu; cînd sînt în viață ne par mărimi nedefinite, adesea necunoscute.

La hotarul a două secole, — și acest lucru nu se petrecea pentru prima oară! — Rusia se înălța. Prin creierul lui Mendeleev, prin glasul lui Șaliapin, prin urechea lui Ceaikovski, prin viziunile lui Serov.

Și iată-o ridicîndu-se pînă la înălțimea poetului nostru.

Imprejurarea era nouă. Oamenii nu mai cunoscuseră astfel de genii. Inclusiv Rusia. Și dacă el și-a ales ca loc de naștere Rusia, aceasta s-a datorat, probabil, legii contrariilor, ținînd seama de necesitatea urgentă de a-l umaniza pe om.

În ceea ce le privește, geniile au știut întotdeauna, mai bine decît oricine, că depășesc media și că imperatiile morale aplicate în mod obișnuit oamenilor nu li se impun și lor.

Poetul nostru a determinat coexistența geniului cu exigențele cotidianului. El nu și-a ignorat unicitatea, dar a socotit obligatoriu să-și aplice, cu o extremă rigoare, exigențele umane cele mai obișnuite.

Aceasta era dovada echilibrului și tactului său.

Geniile sînt sclavi voluntari ai civilizației lor și nu admit să-i vadă pe oameni relativ liberi, mai liberi decît ei înșiși. Domnia geniului asupra fapturilor lor este un martiraj, dar nu-

mai în măsura în care și ceilalți sînt subjugați. Iată de ce au nevoie mereu de noi sclavi, care să accepte jugul ca o binefacere și o revelație.

Geniul echilibrului și tactului nu-și putea însă îngădui servitudinile care emanau de la el sau de la alții.

De aceea, el n-a preocupat nici un efort pentru a-și convinge anturajul său cu ideea că este un om obișnuit, ba chiar mediocre. Și a avut nevoie de timp pentru a impune această viziune de talent asupra propriului său talent, pentru a-și fixa propriile sale limite.

Unii îi reproșau la nesfîrșit, cu o satisfacție nedisimulată, totala lipsă de elevație și imaginație.

I se reproșau, de asemenea, absența genialității. Lenea și inactivitatea (tocmai lui, scriitorului care se dovedea de o prolificitate uimitoare).

A fost decretat cîntărețul existențelor deslinate (deși detesta neglijența oricui, fie el împărat sau portar; deși nu suporta confuzia, lucrul prost făcut, cuvîntul și fapta necuviincioasă, orice atitudine birocratică).

Nimeni altul, mai mult decît el, n-a detestat indolența, incuria, nepăsarea, cu convîngerea că ele îl pierd pe om și umanitatea.

O vreme s-a mulțumit să utilizeze numai ironia:

Un felcer nu se pricepe să extragă corect o măsea; un burghez e mîndru de a fi fost dat afară dintr-un local de noapte și onorat de faptul că întimplarea a fost consemnată într-un ziar, la rubrica faptelor diverse; niște țărani au înăbușit un înecat încercînd să-l reanimeze...

Nu-i așa, foarte nostim?

Dar iată și un alt personaj: un profesor, un om de știință, care-și dă seama, la sfîrșitul vieții sale, că și-a ratat-o.

Aici nu mai e nimic nostim.

Artistul dotat cu un infailibil simț al măsurii știa să vadă peste tot indolență, de toate gradele.

Indolența veselă sau tristă, cu sau fără idei, originală sau banală, vizibilă sau disimulată, savantă sau agramată, colorată de talent sau de prostie. Omniprezentă și universală. Și cu principii pe deasupra, proclamînd că „asta-i viața!”.

Poetul echilibrului nu putea, desigur, să nu fie jignit de umanitatea indolentă sau neglijentă. El nu putea să nu fie ofensat de semenii lui. De prietenii lui. De cei care-l solicitau. De cei ce-l persecutau. De admiratorii lui. De cei pe care-i iubea.

Dar scriitorul plin de tact nu se con-

sidera îndreptățit să-și afișeze nemulțumirea și, mai puțin, încă, să se lase copleșit de sentimente, să se lase condus de ele.

Ofensele, și fiecare din ele în parte, nu erau reținute ca atare. Sub influența tactului său ele se metamorfozau, devenind experiment abstract de coexistență cu oamenii, experiment de viață, iar acesta, la rîndul lui, se transforma într-un experiment creator.

De altfel, e în genere greu de crezut că el ar fi fost în stare să încerce sentimente ce nu se metamorfozau în felul arătat mai sus; dar față de sentimentul ofensei, avea o atitudine total deosebită.

Ofensa nu trecea nici o dată fără urme, ci se transforma în melancolie, în tristețe, în reverie.

Iar uneori, într-un purgatoriu, pe care era silit să-l străbată și pe care-l traversa pînă la capăt.

Plin de tact, el nu putea să nu vadă și să nu simtă că civilizația se sufoca în propriile ei miasme și scorii: indolența, birocrăția, convențiile eterne și futele, dorințele, — în propriile ei forțe, în propria-i istorie și în propriul ei viitor, vag, neprecis.

După cum nu putea ignora faptul că în lăuntru al acestei civilizații tactul se decanta picătură cu picătură; ea îl crea într-un plan mai mult teoretic decît practic, în diversele sfere intelectuale și pe diferite continente. Și exista o sferă care se numea „inteligenția” rusă.

Care nu era nici cea mai puțin însemnată, nici cea mai fortuită dintre sferele unde se naște tactul.

Geniul tactului, sensibilitatea lui, trebuia să sfișească prin a se manifesta și în această sferă, fie și cu o întîrziere enormă.

Conținutul acestei apariții este greu de definit cu exactitate. Este greu de definit pînă la capăt, dar necesitatea apariției ei este neîndoieabilă și iată că acum ne este imposibil să ne reprezentăm pe noi înșine fără el, viața fără el.

Pentru că geniul artistic presupune, de asemenea, îndrăzneală, certitudinea imperioasă cu care pătrunde în timp.

Înainte lui apăruseră figurile lui Sobakevici, Manilov, Raskolnikov, Karamazov, Oblomov și altele, hiperbolice, care relevau tarele societății, scleroza ei. Doctorul nostru a diagnosticat un alt stadiu al răului — scleroza diseminată, dispersată, cu simptome imprecise, confuze, dar la fel de periculoasă pentru societate.

Și poetul nostru s-a simțit obligat să demonstreze în fața societății dreptul la tact al genialității. Dacă nu era încă totul pierdut. Nu pentru dragostea de tact în sine, ci pentru a-i ajuta pe oameni să înțeleagă în ce măsură tactul îi apropie de o conștiință autentică și nu imaginară; pentru a încetățeni tactul artistic în numele fineții acelei arte care este viața de fiecare zi; pentru ca omul să deprindă numaidecît, în fiecare clipă și pentru todeauna, arta de a comunica cu universul și cu oamenii, să-și caute locul printre ei, loc asigurat în mod firesc fiecăruia.

Drama tactului, a esenței sale, constă în faptul că el nu se supune declarațiilor de principiu, că nu poate fi tradus în cuvinte de ordine, în articole-program, deși are o existență continuă și proteică, suportînd, fără murmur, încercările cele mai penibile.

Tactul nu este altă o învățătură, cit educația celor mai subtile și mai precise sentimente, un exercițiu complex, neîntrerupt, fără seamăn. Iar cea mai bună modalitate de a-l dobîndi este tocmai exercițiul.

Este neîndoieabil că poetul nostru, mai mult decît oricare altul, și-a interzis cu hotărîre de a se dezvălui pe sine și arta sa în declarații pompoase. Era cu totul incapabil de așa ceva. De un singur lucru era în stare: să apere, cu toată arta și pre-arta sa, tactul în fața vieții care parcă voia să falsifice orice noțiune de dreptate, de adevăr, de umanitate.

Serghei Zalighin

ISTORIE LITERARĂ

„Război și pace” — la 100 de ani

La sfîrșitul anului 1869, ziarul „Moskovskaia Vedomosti” anunța, într-o scurtă știre, apariția ultimului volum al romanului „Război și pace” de Lev Tolstoi. Scriitorul încheia, astfel, ciclul unei activități de șapte ani, în răsthu-

pul cărui chemase la viață peste șase sute de personaje, o adevărată lume.

Modestia știrii apărute în sus-amintitul ziar a fost, însă, din plin compensată de ecurile pe care romanul le-a stîrnit printre scriitorii ruși. Chiar la apariția operei, Turgheniev a scris: „Nimeni nu poate tăgădui că de la apariția romanului „Război și pace” Tolstoi ocupă primul loc printre contemporanii noștri”. Iar Ivan Goncarov nota în același sens: „Tolstoi a devenit un adevărat leu al literaturii”.

Dar impresia produsă de roman în străinătate a fost la fel de puternică. „Război și pace” a apărut în traducere franceză în 1879, în editura Hachette. Un an mai tîrziu, Turgheniev îi putea transmite lui Tolstoi un mesaj, cu următoarea caracterizare, făcută de Flaubert asupra romanului: „...E (un roman) de prima mînă! Ce pictor și ce psiholog! ...Am impresia că, uneori, găsește lucruri la Shakespeare! Am scos țipete de admirație, în timpul lecturii... Da, e puternic! Foarte puternic!”

„Așa trebuie scris!” a exclamat Maupassant, după lectura romanului „Război și pace”. Iar Anatole France, Romain Rolland, Roger Martin du Gard, Jean-Richard Bloch și-au manifestat admirația în termeni la fel de entuziaști.

Celebrul romancier britanic John Galsworthy socotea „Război și pace” cea mai perfectă operă literară de pînă atunci. Și la o concluzie similară a ajuns și Virginia Woolf.

În biografia sa „Viața lui Tolstoi”, Romain Rolland a descris emoția pe care a stîrnit-o romanul printre cititorii de limbă franceză.

Timpul n-a făcut decît să confirme valoarea operei, a cărei popularitate a crescut mereu în cursul secolului care a trecut de la apariția ei. E de ajuns, poate, să amintim că, în timpul ultimului război mondial, în Leningradul asediat de hitleriști cea mai populară carte a fost „Război și pace”. În plină blocadă, romanul a fost receditat într-un tiraj de o sută de mii de exemplare.

CALEIDOSCOPI

Specialiștii estimează la cinci sute de milioane numărul celor care au cunoștințe, mai mult sau mai puțin profunde, de limba rusă. În cincizeci și opt de țări limba rusă este predată în institute de învățămînt superior, iar în treizeci și patru și în școlile secundare.

În localitatea Staraia Rusa, într-o casă cu un etaj, unde a lucrat cîva timp Dostoevski, a fost inaugurată o casă comemorativă. Una din încăperi reproduce camera de lucru a scriitorului, cu un birou din lemn negru, cu candelabre de bronz, o călimară masivă și, bineînțeles, citeva manuscrise ale scriitorului.

Institutele de limbă și literatură de pe lingă academiile de știință din Letonia și Lituania au publicat o lucrare fundamentală despre „Folclorul popoarelor baltice”.

Cu prilejul aniversării a o sută de ani de la nașterea lui Vladimir Ilici Lenin, editura sovietică „Politizdat” publică o colecție de lucrări consacrate familiei și părinților lui Lenin. În această colecție a apărut cartea lui R. Kigherovici „Mezinul”, despre viața și activitatea lui Dmitri Ulianov. Nikolai Grigoriev este autorul unei lucrări despre tatăl lui Lenin, Iliia Ulianov.

Alte volume din aceeași serie vor vedea curînd lumina tiparului.

O culegere de nuvele și povestiri purtînd semnătura lui Mihail Cehov, fratele celebrului scriitor, ei însuși creator de talent, a apărut, de curînd, la Moscova. Volumul este ilustrat de nepotul acestuia, Serghei Cehov.

Editura „Hudojestvennaia Literatura” pregătește o ediție a operelor lui A. Kuprin, în nouă volume. Primele volume vor apare cu prilejul centenarului scriitorului (1870—1938).

cartea
cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea

. tehnica .
 tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica

În care absența microorganismelor este hotărâtoare pentru calitatea produselor: fabrici de bere, fabrici de produse lactate, fabrici de conserve, depozite de alimente.

Dar razele ultraviolete mențin și măresc chiar capacitatea de muncă a oamenilor, mai cu seamă a celor care lucrează în încăperi lipsite de lumină naturală (centre de calcul, săli de comandă) sau în mine. Lămpile vor aduce servicii neprețuite acolo unde radiația naturală este insuficientă, respectiv în orașele mari puternic industrializate și în timpul iernii. În tehnică există puține domenii în care ultravioletele să nu poată fi introduse cu succes.

CHIMIE

O apă extraordinară

Acum cîțiva ani, cercetătorii sovietici Boris Deriaghin și Nikolai Fediokin au anunțat că descoperiseră o apă cu proprietăți neobișnuite. Nu era vorba de un lichid necunoscut, ci de apă în adevăratul înțeles al cuvîntului — cel chimic: H₂O. În ce constau însă însușirile ei extraordinare? În faptul că fierbea abia la 500° C și că îngheța numai cînd temperatura cobora pînă la - 40°.

Comunicarea lui Deriaghin și Fediokin a fost întîmpinată în Occident cu scepticism. Recent, însă, trei echipe de chimiști — din Anglia, Republica Federală a Germaniei și S.U.A. — au realizat întîmplător (ca și confrății lor din U.R.S.S.) și aproape simultan același experiment. Prin simpla evaporare sub vid a apei „normale” în tuburi de subțirimea firelor de păr, ei au obținut, după un interval de circa 18 ore, un lichid incolor, de consistența vaselinei și avînd exact compoziția moleculară a apei — doi atomi de hidrogen uniți cu unul de oxigen.

Între cele două lichide, există totuși o importanță deosebită. În apa obișnuită, moleculele îngheșuite în dezordine sînt slab legate între ele. În apa „specială”, moleculele sînt riguros rînduite în hexagoane regulate, strîns unite între ele și formează lanțurile lungi (așa-numitele polimere) caracteristice materialelor plastice. De aci și numele de apă „polimerizată”.

De fapt, între aceasta și apa cea de toate zilele diferența este cam aceeași ca între diamant și grafit — o mai bună organizare a moleculelor.

Preocupați de legarea teoriei cu practica, savanții se întrebă la ce va putea fi folosit noul lichid. Răspunsurile nu lipsesc: unii îl recomandă ca lubrefiant pentru motoare, alții ca antigel în radiatorul automobilelor. Dar cei mai mulți vād în apa polimerizată un admirabil combustibil pentru motoarele cu aburi de mare putere.

ASTRONOMIE

Luna îi intrigă pe savanți

În tot timpul șederii sale pe Lună — la alunizare, la plimbarea făcută pe suprafața ei și în interiorul modului — cosmonautul american Conrad s-a plîns de abundența prafului selenar. Se știe, de asemenea, că la conferința de presă organizată cu echipajul navei „Apollo-12” cu cîteva ore înainte de revenirea pe Pămînt, tot Conrad a declarat că a trebuit să facă uz de toată dibăcia sa spre a izbuti să depună Intrepid-ul exact în locul stabilit pentru aselenizare. Conrad n-a dat atunci nici un fel de alte explicații, dar specialiștii care urmăreau clipă de clipă zborul navei au înțeles că el avusese în vedere norul de praf ridicat de motoarele rachetei, nor care îi ascunsese vederii suprafața Lunei cu puțin timp înainte de aselenizarea modului în Oceanul Furtunilor.

Pentru reprezentanții N.A.S.A. acesta este un serios motiv de îngrijorare întrucît acumulările de praf și în alte locuri „rezervate” viitoarelor aselenizări ar putea pune în primejdie următoarele expediții pe Lună.

Dar și mai mult i-a intrigat pe cosmonauții de pe nava „Apollo-12” împrejurarea că Oceanul Furtunilor unde au aselenizat ei se deosebea radical de Marea Liniștii unde descinseseră colegii lor de pe „Apollo-11”, deși distanța dintre ele este de numai 1 520 km. Preocupat de această problemă a spe-

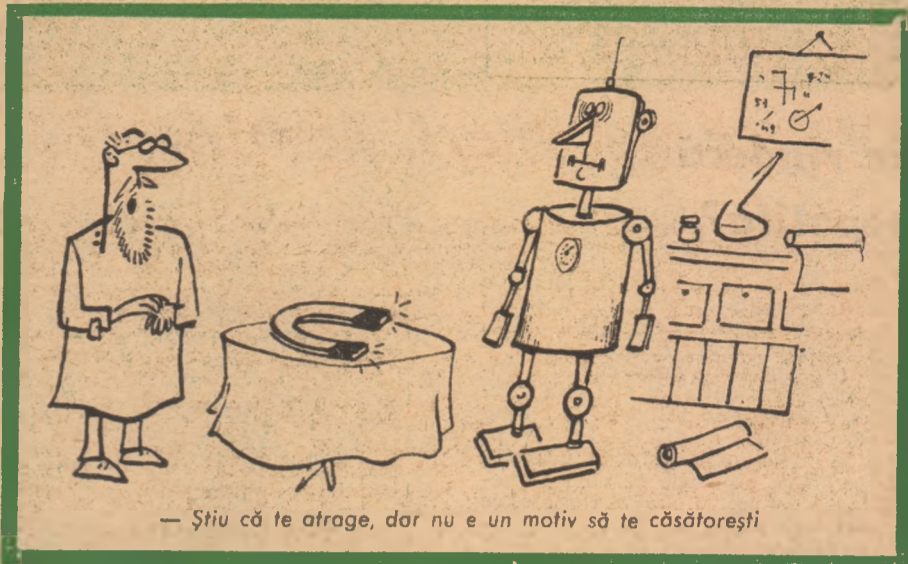

Marea Liniștii, așa cum a văzut-o echipajul navei „Apollo-11”

cialist de la Universitatea din New York i-a dat următoarea interpretare: între cele două zone există o mare diferență de vîrstă. Analizînd conținutul de argon și potasiu din rocile aduse de ultima expediție „Apollo” el a dedus că Oceanul Furtunilor ar avea aproximativ 2,3—2,5 miliarde de ani. Mostrele de rocă aduse de expediția anterioară îngăduiseră la rîndul lor savanților să conchidă că Marea Liniștii ar avea circa trei miliarde de ani. O cercetare mai minuțioasă a rocilor din această zonă a arătat că ea ar putea fi chiar și mai „bătrînă”, avînd 4,6 miliarde de ani.

Cea mai mare enigmă pentru specialiști rămîne însă fenomenul reverberației pe Lună, „absolut neobișnuit”, cum spunea un raport. După cum se știe, reverberația este persistența unui sunet după ce sursa sonoră a încetat să mai emită. Fenomenul înregistrat de seismometrul de pe Lună a mai durat 55 de minute după ce Intrepid-ul a coborît pe suprafața ei. Un specialist de la Universitatea din Columbia a declarat în legătură cu aceasta că nimeni nu poate afla o explicație suficient de exactă a reverberației înregistrate pe Lună. „Nu putem să ne imaginăm nici un mediu care să transmită sunetul atît de lent încît să se obțină acest efect. Nu ne putem închipui un volum care să fie atît de izolat încît sunetul să se deplaseze în el reflectîndu-se cînd într-o direcție, cînd într-alta” — arăta în continuare savantul amintit.

În lumina ultimelor observații, seis-

mologii revăd pentru a nu știm cîtă oară datele obținute cu prilejul zborului navei spațiale „Apollo-11” și cîntăresc diversele ipoteze avansate în legătură cu acest fenomen. Iată cîteva din ele.

— Vibrația s-ar putea răspîndi pe Lună printr-un fel de „canal”, așa cum se răspîndește și pe Pămînt unele vibrații.

— Luna ar putea fi o sferă solidă asemănătoare unui glob de oțel a cărui masă să fie dispusă mai ales pe suprafața exterioară care reflectă undele sonore.

— Luna ar putea fi alcătuită din roci cristaline sau ar mai putea să se comporte ca un cristal care cînd e lovit emite sunete.

Alte probleme, la fel de învăluite în mister și stîrnind același interes, au fost dezbătute la recenta conferință de la Houston a specialiștilor în domeniul studiilor selenare.

BIOCHIMIE

La Tașkent a avut loc recent o reuniune a biochimicștilor sovietici. Cu acest prilej au fost avansate idei și ipoteze noi, unele cutezătoare. Iată două din ele:

Numai cei ce vād au vitamina A

Vitaminele care alcătuiesc grupa activă a fermenților ar fi existat, după părerea acad. K. V. Ciagoveț, încă înainte de a fi apărut viața pe planeta noastră și s-ar număra printre cei mai vechi compuși organici elementari.

Alături de alte „cărămizi” ale materiei viii, cum sînt aminoacizii, proteinele și acizii nucleici, vitaminele ar fi luat parte la formarea organismelor primare. Acest lucru s-a petrecut cu miliarde de ani în urmă într-un „bulion primar”, o soluție apoasă de hidrați de carbon. Mai apoi, în cursul evoluției, organismele au învățat să sintetizeze ele însele aceste substanțe indispensabile vieții. Nu e de mirare, de aceea, că cele mai vechi vitamine sînt comune întregii lumi organice. Amintim astfel acidul nicotinic (vitamina PP) și majoritatea vitaminelor din grupa B. Există însă vitamine proprii numai anumitor organisme. Acestea sînt substanțe mai „tinere”, a căror necesitate s-a făcut simțită — afirmă acad. Ciagoveț — mai tîrziu, pe măsură ce natura vie a evoluat, a devenit mai complexă. Vitamina A, care face parte din această categorie, se întîlnește, de pildă, exclusiv la organismele înzestrate cu vedere, iar vitamina D, care joacă un rol important în procesul formării oaselor, poate fi aflată numai la animalele vertebrate.

Cu toate acestea, animalele nu sînt capabile să sintetizeze vitamine. Acad. Ciagoveț socotește că această situație se datorește unor modificări cu caracter de mutații intervenite în codul eredității. Ceea ce nu înseamnă o pierdere, ci eliberarea organismului de obligația de a cheltui energie pentru păstrarea unui surplus de informație genetică din momentul cînd s-a ivit posibilitatea de a obține vitaminele din hrană. Sub raport biologic această modificare este cum nu se poate mai convenabilă întrucît natura folosește orice posibilitate de economie în cursul biosintezei.

Cel mai important rol în aprovizio-

narea animalelor și omului cu vitamine îl joacă microflora din aparatul digestiv. Dar administrarea mai îndelungată de antibiotice și alte medicamente chimic active facilitează apariția carenței de vitamine.

Această teorie despre apariția vitaminelor a fost privită cu mult interes de participanții la reuniunea amintită.

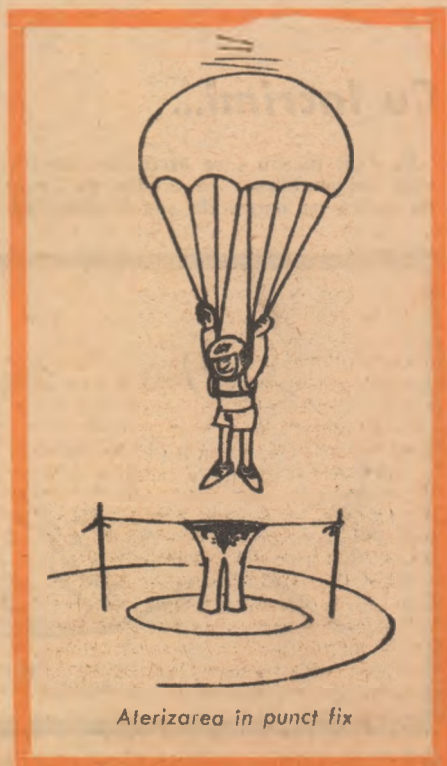
Cine cheltuiește electricitatea celulelor?

Știința cunoaște de multă vreme capacitatea organismelor, în speță a unor pești, de a produce curent electric. Rolul de generatoare este jucat de un anumit grup de celule. După cum afirmă teorii recente, în fiecare celulă ar exista sute de „microcentrale electrice”.

Construcția și principiul lor de funcționare seamănă foarte mult — socotesc unii specialiști — cu ale termoelementelor. Centralele electrice din celule folosesc drept sursă de energie grăsimi, glucide, proteine. Elementele centralelor sînt dispuse în membranele mitocondriilor — unele din componentele citoplasmel. O mitocondrie cuprinde cîteva mii de termoelemente, iar numărul total al mitocondriilor din celule este de obicei de cîteva sute.

Termoelementele din celule fabrică electricitate cu o tensiune destul de înaltă: un sfert de volt. După unele calcule preliminare, randamentul lor ar depăși 50 de procente. Pornind de la aceste constatări, specialiștii s-au întrebat dacă nu ar putea folosi în tehnică ideile care stau la baza termoelementelor naturale? Și, în clipa de față, ingineri din multe țări sînt preocupați de crearea acestor surse eficiente de energie.

Dar de ce au, de fapt, celulele nevoie de energie? Știința n-a aflat încă un răspuns sigur a această întrebare. În cadrul aceleiași reuniuni, E. A. Liberman de la Institutul pentru problemele transmiterii de informații a prezentat o îndrăzneță ipoteză despre posibilitățile consumatorilor de electricitate intercelulare. El bănuiește că energia acestor originale termoelemente ar alimenta mașina de calcul a celulelor.

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Se vindecă hepatita?

Hepatita epidemică a cunoscut o frecvență sporită după al doilea război mondial în general și în ultimii ani în mod special. Recrudescența acestei afecțiuni s'îrănește pe drept cuvânt îngrijorarea celor sănătoși și mai ales a celor care au suferit de boală. Dar fiind numărul relativ mare de sechele pe care le lasă hepatita, sintem întrebați adesea în ce proporție se vindecă hepatita epidemică. Cu alte cuvinte ce probabilitate există de trecere la hepatită cronică sau ciroză?

Trebuie să arătăm de la început că acest pericol există și în mod deosebit la copii. Dar nu e mai puțin adevărat că hepatita acută virală (epidemică) descoperită la timp, tratată conștiincios și perseverent se vindecă în proporție de 98-100 la sută la adulți și 95 la sută la copii. Dar chiar dacă riscul este redus la câteva procente, gravitatea bolii obligă orice om conștient să aplice măsurile igienico-sanitare pentru prevenirea hepatitei cronice.

Să trecem acum în revistă, pe scurt, împrejurările și cauzele care favorizează trecerea hepatitei acute în hepatită cronică.

Primul și cel mai important factor este particularitatea virusului, virulența sa. Se crede că virusul care este transmis prin inoculare (injecții) este mai nociv decât cel care dă forma digestivă a hepatitei epidemice. De asemenea, virusul are o virulență mai mare la copii.

În ce privește „terenul” pe care îl atacă virusul, se poate spune că el favorizează adesea evoluția mai gravă a bolii. Dacă a fost „minat” de boli infecțioase sau verminoză intestinale, dacă s-au făcut abuzuri alimentare (alcool, grăsimi) sau alimentația a fost dezechilibrată (cu exces de făinoase, pline, mămăligă, dulciuri și cu puțin lapte, brânză, carne, ouă), organismul va reacționa mai degrabă spre o evoluție nefavorabilă.

În cursul hepatitei epidemice pot interveni următorii factori agravanți: depistarea și tratarea tardivă a bolii; infecții suprapuse în timpul hepatitei acute (gripă, amigdalită, congestie pulmonară etc.), eliberarea prematură din spital la cererea bolnavului.

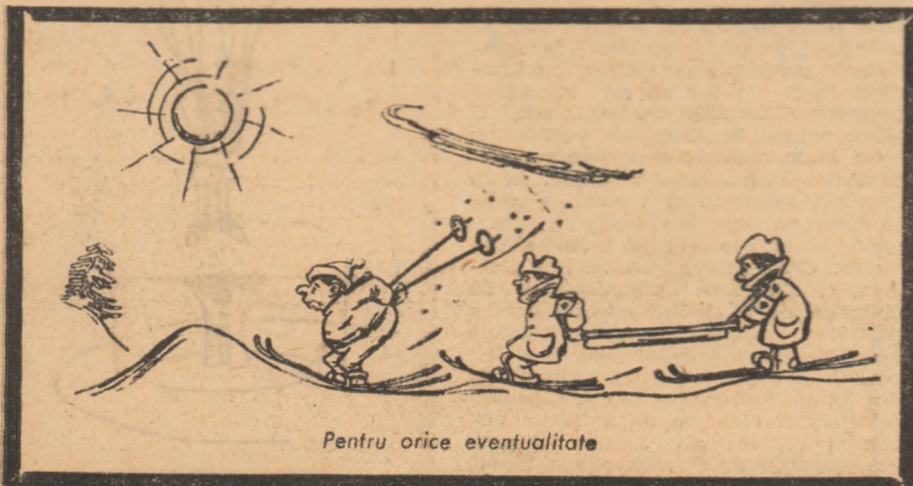
După terminarea hepatitei acute, în convalescență și mai târziu, pot favoriza cronicizarea bolii: reluarea prematură a activității, abaterile dietetice, infecțiile și bolile contagioase. Acestea sînt motivele pentru care se acordă o atenție deosebită acestei faze în care se „repară” leziunile ficatului, spre a se asigura o vindecare cât mai bună. Foștii bolnavi de hepatită epidemică vor respecta, de aceea, regimul prescripționat 6-12 luni și vor face control periodic la circumscripție, policlinică sau spital pînă la vindecarea definitivă.

Dr. I. Sovietov

FIZIOTERAPIE

Cu lacrimi...

În evul mediu i se atribuiau proprietăți miraculoase: se credea că ceapa apără pe ostași de săgeți și lovituri.

Pentru orice eventualitate

O bună prietenă a micilor pacienți ai secției de chirurgie a clinicii „Bakulev”
Foto: A. Makarov

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Pubertatea și astenia

Astenia nu este un atribut obligatoriu al pubertății, deși, e drept, ea apare foarte frecvent la această vîrstă. Cauzele sînt multiple. Pe primul plan sînt desigur dereglările hormonale care se produc la puberți. Astfel, o hipofuncție a glandelor suprarenale, o involuție a tiroidei sau hipofizei pot provoca fenomene astenice mai mult sau mai puțin marcate. În plus, la fete, fluxul menstrual prea abundent sau frecvent, uneori cu aspectul unor adevărate hemoragii, riscă prin repetare să ducă la anemie și deci și la astenie.

Oboseala poate fi și de origină școlară, datorită suprasolicității sau programului de viață nerațional. Ea poate surveni adesea în urma unei schimbări bruște a condițiilor de viață sau de muncă. Trecerea de la învățămîntul elementar la cel liceal sau profesional poate astfel produce o stare de astenie în perioada de acomodare. Oboseala datorită exceselor sportive nu este nici ea de neglijat la această vîrstă. În sfîrșit, astenia nervoasă propriuzisă de origină neuropsihică, expresie a unui dezechilibru nervos este și ea mai frecventă la puberți decît la alte grupe de tineri. Maturizarea biologică și creșterea intensă favorizează la această vîrstă instalarea nevrozei astenice. După caracterul evoluției sale, astenia nervoasă poate să se manifeste cu o preponderență a „consumului” afectiv, intelectual sau de acțiune. În general, nevroza astenică la vîrsta pubertății nu prezintă o formă gravă.

În pubertatea feminină (13-14 ani) pot apare forme ușoare de astenie nervoasă, ce se traduc prin lipsa de poftă de mîncare, stări de neliniște (anxietate) și agitație, capacitate redusă de activitate, insomnii și instabilitate emoțională. Simptomele sînt mai frecvente în perioada de primăvară.

La băieți astfel de fenomene se manifestă cam pe la 15-16 ani, fiind însoțite de iritare, paloare accentuată, oboseală, apetit redus, somn agitat și insomnii. Adesea copiii au crize de revoltă, crize de prestigiu, stări de melancolie sau depresie.

În general, nevroza astenică la vîrsta pubertății nu prezintă o formă gravă. Capacitatea de recuperare a organismului fiind foarte activă la tineri, astenia nervoasă poate dispărea treptat. Activități relaxante și distractive, educația fizică și sportul, igiena mintală aplicată cu atenție, plimbările și practicarea unor activități deconectante în zilele de odihnă, organizarea unui regim de viață și alimentație adecuat contribuie la depășirea acestei stări de subfuncționare psihică. Părinții au în acest sens un rol mai important decît medicul, iar medicamentele nu vor fi administrate decît cu avizul acestuia.

Dr. I. M. Speranski

esculap
esculap esculap
esculap esculap escula
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap e
esculap esculap esculap e

Poșta medicului

PĂCURARU — Oradea și **GHEORGHE A. ILIE** — Tulcea: Medicamentul respectiv nu a intrat încă în circuitul comercial. Un tratament radical al astmului nu există. Achizițiile mai noi au fost menționate în articolul nostru pe care l-ați citit.

ALEX. CREMENE — București: Poate că ar fi bine totuși să vă adresați unui specialist de la policlinică specială din Capitală.

I.T.B. — București: Scuze pentru întîrziere, dar volumul corespondenței e mai mare decît spațiul pe care-l putem acorda săptămînal. În nr. 49, sub G. Elisabeta — Timișoara, am publicat un răspuns care v-ar putea interesa și pe dv. În plus vă putem spune că nu a fost produs (încă) un medicament cu care să mergeți la siguranță pentru „dizolvarea pietrelor la rinichi”. Există desigur diferite preparate care se bucură de acest renume, dar nu și medicamentul (la singular!) în care să avem încredere. Rowatinexol (R.F.G.) sau Cystenalul (R.P.U.) au acțiune asupra circulației renale pe care o intensifică și acțiune sedativă în colicile renale. Se administrează 3-5 picături de 4-5 ori/zi în apă îndulcită.

V. I. — Cimpina: 1) Nemulțumirile dv. (la cei 85 de ani pe care li aveți) nu au teme. Vă recomandăm să citiți frumoasa poveste (e pentru bătrîni, nu pentru copii!) a spîrgătorului de piatră din delicioasa carte a lui Multatuli: „Max Havenlaar” (apărută recent în B.P.T.). 2) Există desigur un raport, încă neprecizat, între îmbătrînire și cancerizarea celulară. Dar de aici pînă la cancer e cale lungă!

ANDREI LUCIAN — Brăila: Iertați-ne, dar nu vedem un raport direct între căderea părului și... rîndamentul în muncă. Sigur că e neplăcut să vezi cum pierzi buclă de podobă capilară, dar, cum medicina n-a descoperit încă leacul acestor pacoste (care e probabil de origine genetică), nu ne rămîne decît speranța că în curînd se va descoperi o nouă genă (prima din cele cîteva mii a fost izolată recent) care să combată și acest „mal du siècle” (pentru că e într-adevăr o problemă mai extinsă ca pe vremea lui Cezar). Pînă atunci, combateți în continuare mătreața și folosiți lotiunea Gerovital H, și săpunul sulf + gudron, care ați constatat de altfel că vă ajută.

MAIA — Sibiu: 1) Se pare că Marcel Proust a avut un „astm sec cu reacție bronșică predominantă”. În afara unei predispoziții ereditare neuro-artrite se-au încriminat drept cauză determinantă a crizelor presiunea barometrică, higrometria, altitudinea și în special praful și „aromele” din atmosferă. Iată de ce se izola atât de „cosmonautică”. 2) E greu să vă răspundem. Dacă știința va elucida cîndva misterul geniului, ne e teamă că nu se va mai produce niciodată o operă asemănătoare lui „Faust”, „Frații Karamazov” sau „Hamlet”.

SOTIR — Hunedoara: Bănuim că e vorba de un vertigo. Un examen O.R.L. și unul neurologic ar putea preciza cauza ameteților dv. ciudate.

I. O. — București: 1) Vă trebuie antrenament și rău ați făcut că ați rupt revista. Asemenea teste de memorie, de atenție, vă sînt utile. 2) Încercați să memorați versuri (începeți cu „Luceafărul” lui Eminescu, cite o strofă pe zi), faceți exerciții de autosugestie și concentrare (recent am publicat articolul „Pentru a avea nervi de oțel...”, folosiți stimulentele „blînde” ale sistemului nervos ca: Fosfobion 1 fiolă/zi (de băut cu puțină apă), Remincron, 2 lgte/zi, Tonzit 3 cpr./zi și „infallibilul” Glutarom 6 drajeuri/zi cite 2 la mese.

A. E. — Tulcea Citiți răspunsul dat sub I.O. — București la pct. 2.

IRINA — Timișoara: Puteți face tratamentul pentru micromastie. Am dat schema lui în nr. 49 la această rubrică sub Albu Georgeta — București.

(Continuare în pag. 11-a)

ITALIA

De ce cad ingerii

Biserica Santa Maria della Salute de pe Canale Grande e împrejmuțată cu scinduri, iar din loc în loc se văd niște tablouri pe care scrie: „Pericol de accidente”. Pe una dintre ele, un trecător, probabil, a adăugat: „Cad ingerii”. Citind această observație, pietonii care se grăbesc să ajungă la cheul „tramvaiului acvatic” zîmbesc. Dar în adîncul sufletului lor, venețienii sint mîhniți, căci de pe biserica care împodobește centrul orașului a căzut și s-a prefăcut în tîndări o statuie de marmură. Cauza? Eroziunea. Sute, dacă nu chiar mii de opere de artă, ori chiar întregul oraș sint amenințate să împărtaşească aceeași soartă. Dacă nu se vor lua măsuri urgente, afirmă specialiștii, pînă în anul 2040 Veneția va deveni complet improprrie vieții.

La prima vedere acest lucru pare incredibil. Pînă toamna tîrziu deasupra Veneției soarele strălucește puternic iar în apele lagunei se răsfrînge cerul albastru; în acest joc de lumini, bătrînele palate apar la fel de somptuoase ca acum 200—300 de ani. În Piața San Marco, printre măsuțele multicolore ale cafelei în aer liber, cîntă vesel orchestre...

Dar Veneția nu înseamnă numai catedrala San Marco, palatul dogilor și muzee celebre. Dacă intri în oricare din sumedenia de biserici ale orașului și ceri să ți se aprindă lumina, în fața privirii se ivesc splendide picturi, care ar putea sta la loc de cinste în orice galerie de tablouri. Ele poartă semnătura unor mari maestri venețieni: Tizian, Tintoretto, Veronese, Tiepolo...

„Veneția e așezată pe 118 insule despărțite între ele prin 177 de canale și legate prin 400 de poduri” — arată ghidurile. — În apa canalelor se răsfrîng clădiri cu zidurile coșcovite și crăpate, dar încă splendide. De pe fiecare poduleț abrupt se pot vedea străduțele înguste care și acum par copleșite de tainele tumultuoasei istorii a republicii venețiene. Ulicioarele dosnice din cele mai depărtate insule duc, toate, spre cîte o piață unde s-ar putea prezenta (și uneori chiar se prezintă) fără decor piese de Goldoni și Gozzi.

Tragedia Veneției este că, pierzîndu-și vechiul rol de nod de comunicații între apusul Europei și bazinul răsăritean al Mediteranei, n-a mai căpătat pînă acum un altul nou. Afluența de vizitatori, în sezonul turistic, expozițiile și festivalurile organizate pentru ei conferă orașului, timp de cîteva luni pe an, un aspect înfloritor, dar nu pot constitui un stimul pentru dezvoltarea lui. Orașul trăiește pe baza vechilor bogății acumulate în răstimp de secole.

Cei care iubesc, într-adevăr, Veneția nu pot avea însă față de ea numai atitudinea pe care o ai față de un muzeu. Ca ea să trăiască venețienii și-au jertfit odinioară viața. Pe străzile Veneției se pot vedea și acum pietre de marmură cu numele celor care au căzut răpuși de gloanțele austrieșilor. Iar recent a fost dezvelit un monument în memoria victimelor luptei împotriva fascismului.

La Muzeul Corriere există un tablou extrem de interesant nu atît din punct de vedere artistic, cît documentar. Ai impresia că pictorul a privit orașul — în a doua jumătate a secolului XIX — de la înălțime. El a legat de pe atunci Veneția de continent printr-un pod de cale ferată, cu o lungime de patru kilometri. Dar terenurile din preajma lagu-

nei le-a imaginat pustii. Acum, însă, cînd te apropii de Veneția, zărești coșuri de fabrici, de cuptoare Martin, rezervoare de benzină, macarale ale șantierelor navale. În ultimii cincizeci de ani a luat naștere o nouă Veneție, care a depășit ca număr de locuitori aproape de două ori vechea Veneție.

Portul Marghera de pe coasta continentală a lagunei se situează pe locul doi în Italia (în 1968, traficul său de mărfuri a însumat 20 milioane de tone). Întreprinderile industriale locale se află în fruntea industriei petrochimice a Italiei, ocupînd locul întii în producția de cocs și sticlă. În 1953, la prima zonă industrială, cu o suprafață de 550 hectare, s-a adăugat o alta, de 1000 de hectare, iar în 1963 parlamentul italian a sancționat crearea unei a treia zone, de data aceasta cu o suprafață de 4000 de hectare. Imediat au început lucrările de asanare și drenaj a unei depresiuni mlăștinoase. În același timp s-a prevăzut construirea unui nou canal, foarte adînc, Malamocco, pe care să poată circula petroliere de mare tonaj și nave pentru mărfuri solide. Noul

Gondola e și acum omniprezentă pe canalele Veneției...

complex urma să intre în funcțiune în 1978.

Se părea așadar că fosta stăpînă a mărilor era pe cale să-și găsească o nouă menire. Dar 90 la sută din mina de lucru a Veneției continentale lucrează în 10 mari întreprinderi legate de concernul „Montedison”. Ele sînt dirijate direct din Milano, și tot acolo merg și beneficiile. Veneția nu poate folosi pentru nevoile ei nici măcar o parte din sumele provenite din impunerile pe aceste întreprinderi.

Goana după supraprofiteri a dus la neglijarea lucrărilor de cercetare. Au existat oameni care au dat de mult alarmă în acest sens, arătînd în special că asanarea nechibzuită și consolidarea malurilor lagunei privează orașul de bazinul său natural de rezervă și sporesc primejdia inundării lui. Ei au atras, de asemenea, atenția că forarea nelimitată de fântini arteziene pentru utilizarea apei potabile în scopuri industriale și extragerea de gaze fără compensarea simultană a presiunii subterane vor accelera procesul de afundare a Veneției. După cum au arătat că reziduurile producției industriale degajate în aer, combinate cu aerul îmbibat de umiditate marină și sare, vor eroda nu numai marmura fațadelor, a coloanelor și statuilor, ci și materiale de construcție mult mai rezistente. Dar nu li s-a dat ascultare, au fost numiți „adversari ai progresului”.

La 4 noiembrie 1966, asupra Veneției s-a abătut o cumplită calamitate. Rupînd barajele, valurile Adriaticii s-au năpustit asupra orașului. După părerea generală, Veneția s-a aflat atunci în pragul pieirii. Dar, brusc, vîntul și-a schimbat direcția și apa s-a retras. E adevărat, nu era prima inundație din istoria Veneției. Dar proporțiile ei catastrofale au alarmat toată lumea.

Rezultatele observațiilor hidrologice și geofizice, care-i interesau înainte numai pe specialiști, au devenit atunci de notorietate publică. Și în felul ac-

ta s-a aflat că din cele 58 de inundații cu un nivel al apei de peste 1,10 metri, 48 s-au produs după 1933, dintre care 30 numai în ultimul deceniu. Dacă acum o sută de ani clădirile orașului se lăseau în medie cu 1,4 mm pe an, acum acest proces atinge anual 6 mm. Așa se face că în ultimii 50 de ani catedrala San Marco s-a afundat cu 14 cm. Iar pînă în anul 2000, afirmă specialiștii, Veneția se va mai scufunda cu încă 30 cm.

În martie 1968, guvernul a dispus oprirea lucrărilor de construire a celei de a treia zone industriale și a canalului Malamocco. Universitatea din Padova, unde se construiește un model al lagunei, a primit misiunea de a-i studia regimul și influența pe care ar putea-o exercita asupra ei construcțiile industriale. De asemenea Italia s-a adresat UNESCO-ului, cerînd sprijin pentru salvarea Veneției, oraș ale cărui valori culturale sint un bun al întregii omeniri.

Între timp, Veneția a început să-și vindece rănile cele mai grave pricinuite de inundație. Cîte ceva s-a și realizat. Recent, primarul orașului ne-a condus să vizităm întăririle de pe litoral care au fost refăcute. Într-o biserică veche a fost organizat un atelier de restaurare a lucrărilor de artă care au avut de suferit în mod deosebit. Autoritățile locale au făcut statului și companiilor particulare apelul de a folosi palatele, acum pustii, cu condiția să le restaureze. Am vizitat palatul Labia, celebra

INDIA

Îmblinzitorii
din Mollarbund

Li poți întîlni foarte des pe străzile umbroase din New Delhi. Șed pe Țrbă, cu picioarele strînse sub ei și cîntă din flaut o melodie simplă. Apoi la sunetele flautului se adaugă un răpăit de tobă. Dacă s-a ajuns la tobă, înseamnă că trebuie să te grăbești, căci curînd va începe „spectacolul”.

Într-adevăr, melodia își întetește ritmul, toboșarul bate zgomotos în tobă. Este momentul cînd, pe „scenă” se mai ivește un „actor”. El așează jos un coș rotund, nu prea înalt, și îi ia capacul. Din coș își face numaidecît apariția un cap negru, fioros. E o cobră. Ți se pare că e cît pe ce să iasă afară, să fugă din captivitate. Dar șarpele nu-și ia această libertate. Ascultînd parcă de o poruncă, începe „să danseze”, mișcîndu-și capul dintr-o parte într-alta.

Îmblinzirea șerpilor e o meserie destul de răspîndită în India. În nordul țării, cu această meserie, care nu-i lipsită de riscuri, se îndeletnicesc oameni din relativ puțin numeroasa castă a șaperilor. Cum doream de mult să le cunosc felul de viață, am vizitat satul Mollarbund, aflat la 25 de kilometri depărtare de Delhi.

La prima privire, Mollarbund se deosebește foarte puțin de celelalte sate din preajma capitalei. Însoțit de un cîrd zgomotos de copii, am intrat într-o casă. Pe un pat lat de lemn se aflau cîțiva bărbați. Unul dintre ei era căpetenia, în vîrstă de 90 de ani, a castei șaperilor.

Arătînd cu degetul către un coș care se afla sub pat, bătrînul mi-a spus: — Vedeți? Șerpii trăiesc și dorm la fel ca noi, oamenii. Noi nu ne temem de ei. Îngăduim chiar copiilor să se joace cu ei... În șarpe s-a încarnat spiritul zeului Shesahi. Dacă nu-l zgîndări, animalul nu face rău.

— Dar chiar nimeni dintre dv n-a fost mușcat de șerpi? — am întrebat curios.

Un bărbat care ședea lîngă bătrîn a ridicat semnificativ o mină. Pe degetul mare se vedea o cicatrice proaspătă. Iar mai sus de labă, încă cîteva urme vinete, semne ale „blîndeții” șerpilor.

— Avem un nectar pentru tratarea mușcăturilor. Veninul nu acționează asupra noastră.

Au existat însă și cazuri cînd „nectarul” a fost ineficace. Dar aceasta numai din cauză că s-au luat măsuri prea tîrziu — mi-au spus îmblinzitorii.

Încă în secolul trecut, șaperii erau un trib nomad. De la o vreme însă au început să ducă o viață sedentară. Totuși și acum bărbații trebuie să plece, în fiecare an, la vînătoare în depărtatul stat Assam, unde mai există păduri virgine. Numai acolo trăiește cobra neagră regală.

— Șerpii se îmbolnăvesc?

— Bineînțeles. Uneori se întimplă să răcească, să respire greu. Înseamnă că au nevoie de liniște și de hrană substanțială.

Șerpii pot trăi și-și pot păstra puterea în captivitate timp de jumătate de an sau chiar un an. Apoi îmblinzitorii îi duc în pădure și îi lasă acolo.

— Cine ucide sau pricinuieste un rău unui șarpe săvirșește un mare păcat, ne-a declarat sentențios bătrînul căpetenie.

Dar nu toți șaperii sint fideli acestor vechi îndeletniciri. În multe familii copii merg la școală și, după cum mi-a mărturisit nonagenarul șaper, nu mai arată de fel dorința de a se consacra tradiționalei îndeletniciri a părinților. Cu alte cuvinte spiritul vremurilor noi a pătruns și în satul Mollarbund.

N. Progojin

V. Skosîrev

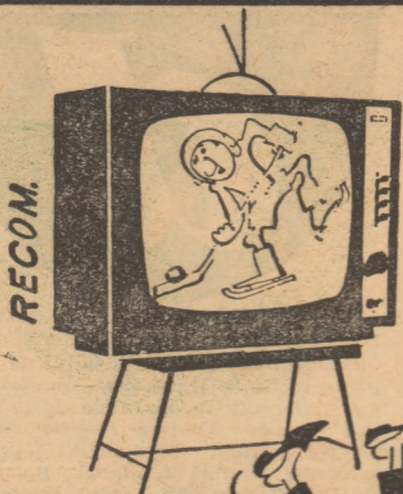
Fără cuvinte

globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

ÎNTOTDEAUNA PE FAZĂ!

MEREU
IN MIJLOCUL
ACTIUNII,
CU
UN TELEVIZOR
Miraj.

Urmăriți pe micul ecran, de la 13 februarie a.c., transmisiile televizate ale meciurilor din cadrul Campionatului mondial de hochei pe gheață. Calitățile televizorului „Miraj” vă asigură o vizionare în condiții excepționale. Prețul: 4 335 lei. Se poate cumpăra și cu plata în 12—18 rate lunare, cu un aconto de la 650—867 lei. (3437)

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

D. C. A. B. C. D. — Arad: 1) Aveți dreptate, dar din București e mai greu să vă ajutăm. Încercați pe plan local. 2) În psoriazis, în afara tratamentului cu A.C.T.H. cortizon (de-acum vechi), rămân încă valabile (cu toate controversele) Li-coarea Fowler 3—15 picături de 2 ori/zi în cure repetate de 2—3 luni, unguentele cu calomel, ulei de cadum, gudron de cărbune, de pin, vegetal, gudron de Norvegia etc. Mai nou se recomandă următorul tratament combinat de ultraviolete și gudron: se unge pielea cu unguent cu gudron 5 la sută și se lasă 12—24 ore. Se șterge unguentul cu ulei mineral, lăsând pe loc un strat subțire. Se aplică apoi doze suberitrem crescînde de raze ultraviolete, după toleranță.

S. T. — Cluj: 1) Cicatricea pe care o are fetița dv. nu o va împiedica la dans. În orice caz nu acest anăunt o va handicapa să ajungă o... Maia Plisețkaia. 2) Colibacilul se găsește în mod obișnuit în intestin fără a tulbura funcționarea organismului. În anumite condiții, însă, el poate căpăta o virulență foarte mare provocînd diferite boli. 3) Pentru colibaciloza urinară nu este suficientă depistarea germeilor. Sînt necesare mai întîi recoltarea corectă a urinei, analiza cantitativă și antibiograma la un spectru cit mai larg de antibiotice! Reveniți după acest examen.

I. O. — București: Nu poate fi vorba de impotență la vîrsta dv. Faceți un tratament cu Folcisteină (conform indicațiilor din prospect) și reveniți.

ILIE IULIAN — București: Vă mulțumim pentru urări. Tatuajul puțin întins se poate scoate pe cale chirurgicală și eventual prin autoplastie. Cel întins, prin scarificații apropiate cu scarificatorul Vidal pe toată zona tatuată, urmată de pudraj cu permanganat de potasiu și pansament. Se face o crustă care cade după 10—15 zile și, o dată cu ea, cad și particulele colorate.

CHIRCAN NICULAI — Galați: Nu, în mod sigur „figările antiastmatice” nu înlesnesc părăsirea fumatului. E drept că adesea nici voința, nici... bunăvoința nu ajută. Pînă la descoperirea unui „leac radical pentru fumători”, cum preconizați dv., vă recomandăm să aplicați tratamentul cu lobelină pe care l-am publicat și republicat recent în această pagină. Răsfoiți colecția revistei.

ANDREI ION — București: Lăsați pușcoarea deoparte și prezentați-vă unui

specialist dermatolog. O boală de piele fiind prin excelență vizualizată, e greu să vă dăm indicații numai după descrierea ei.

C. D. — Rastu (Dolj): Sînt probabil calcificări pulmonare vechi care nu necesită nici un tratament, în caz că V.S.H., B.K. și celelalte analize sînt negative. Alimentație bună, bogată în vitamine, e tot ce vă trebuie.

B. REANU — Sighișoara: 1) Valoarea calorică a ceaiului este neînsemnată: un pahar de ceai fără zahăr = 2 calorii. Cu zahăr (2 bucăți zahăr cubic) = 18 calorii. 2) Vorba lui Hitchcock: e bine să nu contezi pe nimeni în afară de tine... Și nici asta prea mult.

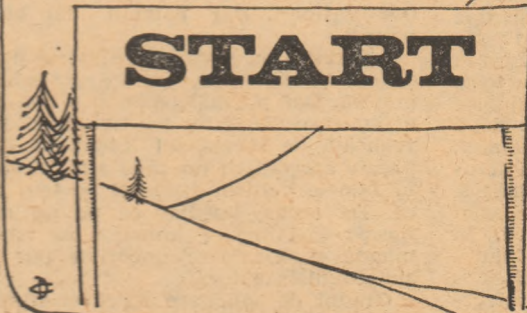
I. V. GELU — Galați: 1) Cauzele atît de diferite (și din păcate atît de obscure) ale migrenelor frontoofthalmice explică ineficiența investigațiilor medicale de pînă acum. După părerea noastră ar mai fi indicat și un examen oftalmologic (glaucom?). 2) În situația noastră, nu vă putem spune decît că cel mai bun jugulant al crizei de migrenă (care servește chiar ca test de diagnostic) rămîne mai departe tartratul de ergotamină (Ginergen) administrat pe gură: 3—4 mg la început, urmat de 1—2 mg la 1—2 ore fără a trece de 10 mg în total; sau în injecții: 1/2—1 mg repetat la 2 ore. În cazurile rebele, infiltrarea arterei temporale cu xilină 1%, repetat la 15—21 zile timp de 5 luni, a dat uneori rezultate foarte bune.

AUREL — Buzău: 1) Determinarea grupelor sanguine la mamă, copil și presupusul tată constituie astăzi o probă de certitudine în stabilirea paternității. Globulele roșii (eritrocitele) ale copilului nu pot să aibă un antigen de grupă sanguină decît dacă acest antigen există la mamă sau la tată. Dacă un copil are un factor de grupă care este absent atît la mamă cît și la bărbatul suspectat, tatăl copilului trebuie să fie altul. Întrucît nu există nici un individ uman la care să lipsească antigenul M și antigenul N, determinarea celor trei genotipuri posibile — MM, MN și NN — prin utilizarea serurilor anti-M și anti-N are o semnificație deosebită în stabilirea paternității. Astfel, dacă tatăl presupus este NN, copilul trebuie să aibă și el cel puțin o genă N, altcum copilul nu poate să fie al său. 2) Singura instituție autorizată pentru stabilirea paternității este Institutul de cercetări medico-legale din București, str. Căuzași 9.

Oricine poate deveni „campion”, dacă știe să-și aleagă schiul potrivit. Alegeți-vă una din mărcile:

turist
SUPER
CAMPION
OLIMPIC

START

Prețul schiurilor de la 80 lei pînă la 1210 lei. Se găsesc de vînzare în toate magazinele și raioanele de specialitate cu articole de sport.

Combinatul pentru fibre artificiale
BRĂILA

CFA

Produce și livrează pe bază de repartiție

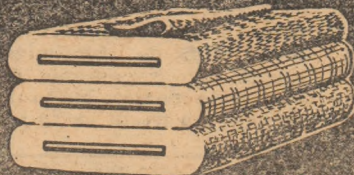
- Celofibră tip lină
- Celofibră tip bumbac
- Rețele cord de mare rezistență
- Confecții din celofan normal tratat și hirtie pungi sau coli de orice dimensiune de la 1—4 culori pentru ambalarea produselor de larg consum, cu emblema și textul indicat de beneficiar, în orice cantitate și prompt.
- Sulfat de sodiu

COMBINATUL TEXTIL
SIBIU

oferă prin magazinele de specialitate produsele întreprinderilor sale: Libertatea-Sibiu; Uzinele Tirnava-Mediaș; Fabrica de confecții „Steaua Roșie”-Sibiu și Fabrica „Progresul”-Orlat, jud. Sibiu:

- Stofe fine din fire pieptănate în desene și culori variate;
- Confecții elegante din stofe de calitate superioară;
- Țesături de bumbac imprimare;
- Pături de lină în diferite culori și sortimente.

Prof. Amosov: Inima e în miinile noastre

Chirurgul de faimă mondială Nikolai Amosov, în a cărui clinică din Kiev s-au făcut șase mii de operații pe cord, este încredințat că numai exercițiile fizice zilnice intense pot întări inima. El a abordat această problemă, în termeni foarte categorici, într-un interviu acordat revistei „Nedelea”, din care spicuiim cele de mai jos.

— Invalabilitatea și mortalitatea provocate de bolile cardiace — în special maladiile coronariene și infarctele — cresc îngrijorător. Factorii care duc la această situație sînt cunoscuți: solicitarea fizică insuficientă, mîncarea abundentă și tensiunea nervoasă. N-avem de ce ne ascunde, primejdia e mare: fiecare al zecelea bărbat după 40 de ani este amenințat de infarct. Medicina curativă nu poate stăvili această avalanșă. Valeriana nu vindecă. Ea nu face decît să ușureze durerea și să prelungească o viață bolnavă. În schimb oamenii se pot apăra singuri, organizîndu-și astfel viața încît să o pună la adăpost de primejdia infarctului.

— Ce trebuie să facem ?

— Să respectăm două condiții: solicitarea fizică și o alimentație cumpătată. Abundența de mîncare duce la abundența de boli. Trebuie menținută cu strictețe o anumită limită ponderală. Nu-i ușor, dar e posibil.

— Ca mijloace profilactice și curative mulți medici recomandă mersul pe jos.

Prof. N. Amosov

alergările, bicicleta. Ce părere aveți despre aceste indicații ?

— Pentru ca mersul pe jos să fie eficient, trebuie mers repede — cu cinci-șase kilometri pe oră — și mult — minimum două ore pe zi. Oamenii n-au timp pentru asta. La fel alergatul, care e într-adevăr foarte util. Dar unde poate alerga omul modern, și în special orașeanul? Ar fi caraghios să vezi domni respectabili, cu burcă, fugind pe străzi. Excelent e și tenisul, practicat de minimum două ori pe săptămîină, dar nici el nu-i întotdeauna o soluție realistă. Și cum solicitarea fizică intensă și zilnică e absolut indispensabilă, rămîne ca unică posibilitate gimnastica de dimineață. Dar nu aceea care se transmite conștiințios la radio (să nu se supere pe mine organizatorii emisiunilor) și care-i cam timp pierdut, ci o gimnastică „tare”, de maximă solicitare. Important nu e ce exerciții alegi, ci cît timp le faci, în ce ritm, cu ce efort. Un om sănătos trebuie să facă 800—1000 de mișcări în 20—30 de minute, cu efort mare și într-un tempo rapid. Neapărat pînă la pierderea respirației, pînă la sudoare. Să se oprească o clipă ca să-și tragă suflul și apoi să continue pînă termină complexul. Pentru inimă nu importă ce mișcări se fac. Numai să fie solicitată.

— Există părerea că gimnastica nu trebuie să obosească. Așa e ?

— Medicii spun că nu trebuie. „Zece genuflexiuni și apoi exerciții de respirație, ca să nu se acumuleze bioxidul de carbon”. Fleacuri, bioxidul de carbon trebuie să se acumuleze, el e util, nu primejdios, deoarece dilată vasele și îmbunătățește circulația singelui.

— Origine poate face un asemenea efort ?

— Orice om sănătos. Iar dacă e să vorbim de profilaxia bolilor cardiace,

atunci oricărui om care a ajuns la 40 de ani o astfel de solicitare intensă îi este absolut indispensabilă. Ea e importantă nu numai pentru inimă, întrucît vindecă aproape toate celelalte boli. La tinerete o mai poți neglija, cu toate că o faci în detrimentul viitorului. Ca lordul Henry al lui Oscar Wilde, care jura că ar fi gata de orice — chiar să-și vîndă sufletul diavoulului — ca să-și prelungească tineretea, numai, bineînțeles, să nu facă gimnastica de dimineață... Or, tocmai asta era exact ce trebuia ca să-și implinească dorința...

— Cu ce trebuie început ?

— Cu o cincime din totalul sarcinii, adică cu 180—200 de mișcări în 20—30 de minute. Apoi, în trei luni numărul lor trebuie să crească la 800—1000. Adică să se execute 10—12 tipuri de exerciții: aplecări, genuflexiuni, răsuciri, încordări musculare puternice. Fiecare din ele trebuie executată la început de 15—20 de ori, apoi, în curs de trei luni, se adaugă zilnic cîte o mișcare de fiecă exercițiu, adică în total zece mișcări pe zi.

— Asta pentru oamenii sănătoși și relativ tineri. Dar bătrîni, dar bolnavii ?

— Aceștia au nevoie de ajutorul medicinei. Și lor le e necesară o solicitare intensă. Dar nu mai poate fi vorba de amatorism. Sănătatea lor trebuie să fie vegheată de specialiști. Numai că din păcate specialiștii nu prea sînt inițiați în tainele culturii fizice și se tem de ea. De aceea, imediat ce pe un om începe să-l supere inima, i se recomandă repaos, care uneori e pur și simplu distrugător.

Gradul de solicitare fizică și ritmul intensificării ei la bolnavi se stabilesc în funcție de dimensiunile inimii. Dacă inima nu este mărită, atunci solicitarea poate ajunge practic la maximum. Numai că trebuie să se înceapă cu mai puțin: 100—120 de mișcări în jumătate de oră, iar numărul lor să crească mai lent, în șase luni, nu în trei. Dar și în cazul inimii mărite cultura fizică este necesară, însă volumul ei trebuie stabilit de medic. Durerea de inimă nu face nici ele contraindicată cultura fizică: ea e bună și ca tratament și ca antrenament pentru cord.

Oamenii cer medicinei sănătate. Și au tot dreptul să ceară. Dar dacă nu fac singuri nimic pentru sănătatea lor, medicina nu le-o poate asigura. În cel mai bun caz, pot obține o prelungire a vieții cu tot lanțul de boli. Sănătatea trebuie să și-o dobîndească singuri. Medicii îl pot doar ajuta, sfătuți, controla, dar altceva nimic. Dacă nu-și asigură o sarcină fizică mare și permanentă, dacă mîncîncă mult și se îngrașă, nu pot fi sănătoși. Nu se poate obține nimic fără să miști un deget pentru propria-tă sănătate.

SPORT

Nadejda cea fericită

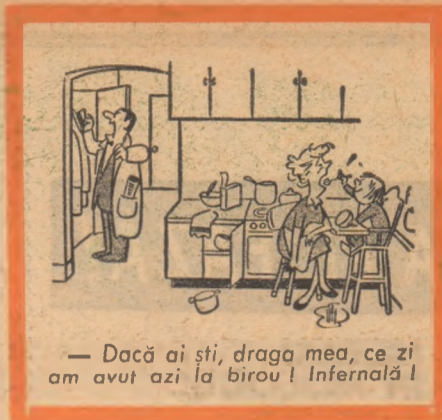
Răspunzînd unei anchete a agenției TASS, comentatori sportivi de la trei-sprezece agenții din Europa, America și Asia au indicat-o pe studenta leningrădeană Nadejda Cijova, recordmenă mondială la aruncarea greutății, drept cea mai bună sportivă a anului 1969. Această recunoaștere superlativă se datorește rezultatului cu adevărat fenomenal înregistrat de Nadejda Cijova: 20 m 43 cm.

Succesul s-a născut dintr-o infringere. Pentru cea mai bună sportivă a lui 1969, 1963 a fost un an negru: ea a părăsit stadionul olimpic din Mexico învinsă de vechea-i rivă Margitt Gummel. Atletă germană a stabilit atunci un nou record olimpic și mondial, retrîndu-i Nadejdei supremația. În fața fotografiilor și a aparatelor lor scormonitoare „marea invinsă” s-a silit să zimbească sub sombrero și a declarat că se va strădui să revină iarăși în frunte.

Întoarsă acasă, împreună cu antrenorul ei Viktor Alexeev, adevărat făcător de campioane, au stabilit un plan de lucru dur, restructurînd din temelii tehnica antrenamentului.

A început o perioadă de muncă infernală. Primele rezultate s-au arătat destul de repede: atleta și-a îmbunătățit performanța de trei ori, bila de plumb zburînd tot mai departe de linia vechiului ei record.

Și recordul mondial a venit exact așa cum l-a prevăzut Alexeev. Cu 20 de metri și 43 de centimetri — performanță care se apropie de rezultatele masculine maxime ale probei — Nadejda Cijova a trecut iar în frunte.

— Dacă ai ști, draga mea, ce zi am avut azi la birou! Infernală!

MODĂ

Unde se îmbracă Liudmila Belousova ?

Sportul a intrat temeinic în viața noastră. El ne dă satisfacția de a fi stăpîni pe trupul nostru, ne permite să ne păstrăm vreme îndelungată capacitatea de lucru, sănătatea și tinerețea. Mai mult, își pune chiar amprenta pe înfățișarea noastră: tînăra generație este mai înaltă și mai zveltă și în genere femeia modernă se mișcă mai ușor decît, să spunem, înaintașa ei de acum cincizeci de ani.

Costumul sportiv, costumul de excursie, de „odihnă activă” ocupă un loc tot mai mare în garderoba noastră. Ba a ajuns chiar să influențeze îmbrăcămîntea obișnuită. Cine știe dacă nu el stă la baza costumei cu pantaloni și haină pe care moda o recomandă tot mai stăruitor ca îmbrăcăminte de fiecare zi pentru posesoarele de siluete adecvate.

Cu tot caracterul lui mai peren, costumul sportiv nu rămîne în afara modei; el se supune tendințelor ei generale, suferînd pe ici pe colo (dar nu în părțile esențiale) modificări de „ultim strigăt”. Azi, de exemplu, silueta suplă, alungită domnește și pe aceste domenii; noile țesături elastice îl fac să nu stingherească mișcările, contribuînd totodată la crearea efectului de „elansare”. Pantalonii supraelastici pun foarte bine în valoare picioarele lungi și chiar pe cele mai puțin lungi, „adăugîndu-le” parcă cîțiva centimetri, mai ales dacă sînt în aceeași culoare cu scurta (de blană, de stofă, de „fiș” sau hanoracul, vîndiacul și celelalte variante).

Apropo de scurtă. Respectînd cerințele modei, ea are un volum mai redus, se poate purta cu cordon, poate fi cambrată sau semicambrată pe

Costum sport. În viziunea creatorilor din Moscova. Se remarcă cordonul de piele lat, detaliu foarte modern iarna aceasta.

talie; mîneca este pusă, nasturii metalici sau de piele sînt ca la ei acasă în noile combinații.

Deși nu s-ar zice, costumul sportiv permite creatorilor să-și desfășoare liber fantezia. Ceea ce se și întîmplă la Casa de modă pentru îmbrăcămîntea sportivă, înființată la Moscova în 1963.

Dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo.
og dialog dialog dialog d
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dialo

Destinele acestui original templu al îmbrăcămînții se află în mîini de campioni, ca Sofia Muratova — multă vreme nîntrecută la aparatele de gimnastică — sau Tamara Tolmaciova. Iar printre oaspeții permanenți figurează celebrele cupluri Liudmila Belousova și Oleg Protopopov, Irina Rodnina și Alexei Ulanov, Liudmila Pahomova și Alexandr Gorskov, dar și reprezentanții ai probelor individuale...

INTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv.; mai ales dacă ea este de interes general.

Casa cu mobilă de piatră

I. Care au fost cele mai vechi orașe din lume ?

PAUL ROMAȘCANU
Calea Aurel Vlaicu 41, Arad

R. — Cele mai vechi orașe din lume au fost desigur niște... sate ceva mai mari. Numele lor nu s-au păstrat, cum nu au rămas nici vestigiile acestor așezări fragile.

În accepțiunea modernă, cele mai vechi localități urbane descoperite pînă astăzi par a fi Hacilar și Catal Huyuk situate în Anatolia, la 300 km de Ankara. Rămășițele celor două „orașe” neolitice au fost descoperite în 1964 de arheologul englez James Mellaart. În urma cercetărilor s-a stabilit că vîrsta lor este de cel puțin 9000 de ani. Casele din cărămidă arsă aveau unul sau mai multe etaje, grosimea zidurilor depășeau uneori 50 cm, erau înzestrate cu ferestre largi și uși duble iar „mobilele” erau de... piatră. Cîteva platforme de piatră ridicăte la circa 30 cm deasupra solului serveau de paturi, bănci sau mese.

Urmează în ordine cronologică așezarea de la Jerihon pe valea Iordanului, care a fost întemeiată cu 5000 de ani înaintea erei noastre. Aici s-au descoperit ziduri de piatră groasă, turnuri înalte și șanțuri de apărare. În casele acestui oraș s-au găsit urme de pictură, multe unelte neolitice și cranii omenești pe care erau modelate figura mortului, reprezentînd cele mai vechi portrete din istoria artelor. Săpăturile au dezvăluit arheologilor că Jerihonul a fost locuit de numeroase generații, căci sub cele 6 straturi de ipsos lustruit care acopereau podelele locuințelor se află o bază de pămînt bătătorit aparținînd unei civilizații mai vechi, numită „civilizația cărămidii bombate”.

Ur și Uruk, descoperite în Irak, datează din mileniul al V-lea î.e.n. Uruk, pe atunci în Babilon, s-ar putea să fi fost cel mai mare oraș al antichității. Tot la Uruk s-au ridicat și cele mai vechi construcții monumentale ale lumii.

Dintre orașele cele mai vechi de pe glob care mai sînt și astăzi în picioare, bineînțeles sub o formă mult modificată, cităm Atena, despre care există documente arheologice încă din mijlocul mileniului al II-lea î.e.n., Pekinul, a cărui origine a fost stabilită între anii 1200 și 1100 î.e.n. și Roma, datînd din secolul al XI-lea î.e.n.